



Cathopic

EDITORIAL i EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

Acollir els sacerdots dispensats

Testimoni de preveres secularitzats que continuen vinculats amb l'Església

«Profanacions
com a cortina
de fum»

XISKYA VALLADARES
analitza la situació
a Nicaragua

P. 6



Ruth travel

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

INFORMACIÓ I RESERVES:

Tel. 93 4673244

info@ruthtravel.es / www.ruthtravel.es

DEL 19 AL 26 D'AGOST



SUISSA: Natura i tradicions dels Alps

DEL 16 AL 23 DE SETEMBRE



BULGARIA: Monestirs i cultura

DEL 5 AL 10 D'OCTUBRE



PELEGRINATGE MARIA AL SANTUARI DE GUADALUPE (Extremadura)

DEL 23 AL 29 D'OCTUBRE



RODES: Monestirs i arqueologia

DEL 4 AL 8 DE DESEMBRE

DEL 11 AL 14 DE DESEMBRE

DEL 8 AL 15 DE FEBRER DEL 2021

RUTA DELS PESSEBRES DEL TRENTINO

PESSEBRES DE PRAGA

PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA

NOTA: Tot el contingut dels nostres viatges ha estat adaptat i actualitzat, seguint els protocols establerts contra el COVID-19, per tal d'oferir als nostres viatgers la màxima seguretat.

Ara, més que mai, cal viatjar amb bona companyia i amb els millors professionals. Club + Amics i Ruth Travel continuem al teu costat.





Deixar el ministeri ordenat

El Primer Pla d'aquest número de *Catalunya Cristiana* el dediquem a un tema dolorós per a molts i desconegut per a la majoria: la mal anomenada «secularització» dels capellans, encara pitjor descrita com «reducció a l'estat laical» (com si els laics a l'Església fossin una espècie de segona categoria) o d'altres expressions populars. Per això és important la nova praxi del Bisbe de Roma, el papa Francesc, i d'altres bisbes del món, que veuen els seus capellans com a pastors que han dedicat anys de la seva vida al servei de l'Església, que mereixen respecte i agraiement i amb els quals sovint encara s'hi pot comptar. De fet, n'hi ha molts que continuen col·laborant en les seves comunitats o en d'altres serveis eclesials. L'any 2016, Francesc es va reunir privadament amb set sacerdots que havien deixat l'exercici del ministeri, amb les seves esposes i els seus fills. I el 2019 promulgà, per mitjà de la Congregació per al Clergat, un nou rescripte o dispensa de les obligacions derivades de l'ordenació, els implícits del qual són importants.

Així, al número 6 s'afirma: «És desitjable que el clergue dispensat sigui acollit per la comunitat eclesial en la qual resideix per tal de prosseguir el seu camí, fidel als deures de la vocació baptismal.» Per tant, no se l'expulsa ni se'l trasllada de lloc, sinó que es manifesta el desig que sigui acollit per la pròpia comunitat cristiana en la qual

resideix, sempre amb coneixement del bisbe. La vida cristiana es considera com una vocació que neix del baptisme i els deures que se'n deriven (per tant es valora el sacerdocí baptismal).

Segons l'antic rescripte, «en les institucions d'estudis superiors, dependents o no de l'autoritat eclesiàstica», els preveres que havien deixat el ministeri «no podien ensenyar cap disciplina d'ordre pròpiament teològic o que estigués estretament unida a la teologia» (núm. 5d), mentre que ara «tal prohibició podrà ser remesa per la Congregació del Clergat, a petició del bisbe competent i després d'haver consultat a la Congregació per a l'Educació Catòlica» (núm. 8).

No sols es permet sinó que es recorda l'obligació que el dispensat té com a sacerdot de confessar un penitent en perill de mort (5b). L'orde —juntament amb el baptisme i la confirmació— és un sagrament «que imprimeix caràcter», és a dir, talment un segell que mai no s'esborra.

I un detall interessant: quan es parla que no es poden separar la dispensa del celibat i la pèrdua de l'estat clerical, s'afegeix significativament en l'expressió «en la praxi actual» (núm. 1b).

Un sacerdot dispensat de l'exercici del ministeri digué emocionadament a un bisbe de parla catalana que l'havia convocat a una reunió: «Feia molts anys que un bisbe no em mirava els ulls.»

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 22**
Sortim
- 24**
Rutes espirituals
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 36**
Societat
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Mn. Salvador Bacardit, rector del Seminari de Barcelona



PÀGINA 16



22 La pelegrina Egèria

P. Llorenç Puig, nou secretari general de l'URC



PÀGINA 20

Entrevista al polític Oriol Junqueras

PÀGINA 36



47
Javier
Bustamante

La setmana en tuits

BERNAT VIVANCOS
@BERNATVIVANCOS

Compositor

Dues realitats paralel·les a l'instant: el rei emèrit Joan Carles I es trasllada fora del seu reialme per corrupció; Pere Casaldàliga és traslladat a un hospital amb problemes respiratoris després de tota una vida dedicada als més pobres. El meu rei és el segon. #QuinContrast.

EDUARDO VERÁSTEGUI
@EVERASTEGUI

Actor

#PrayForBeirut Avui #totssombierut.

PARIS GRAU@PARISGRAU

Politòleg

Felicitar els teus consellers pel tancament d'una empresa que donava feina a 2.525 persones, a gairebé 20.000 del sector automobilístic i que suposava el 7% de tota la indústria de Catalunya... Hi ha algú al volant? Ens mereixem un govern millor.

MICHAEL KELLY
@MICHAELKELLYLC

Editor de «The Irish Catholic»

Molt trista la notícia sobre el gran John Hume. Un dels estadistes més impressionants que ha produït aquesta illa. Ha deixat el nostre país molt millor del que ho va trobar. Que Déu el tingui a la glòria.

Zoom

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA



«Preguem pel Líban, perquè, amb el compromís de tots els seus components socials, polítics i religiosos, pugui afrontar aquest moment i, amb l'ajuda de la comunitat internacional, superar la greu crisi que travessa.» Són les paraules del papa Francesc després de l'explosió al port de Beirut que va deixar almenys 150 morts i més de 5.000 ferits al tancament d'aquesta edició.

Freqüències

 **RàdioEstel**

106.6 FM

Comarques de Barcelona: Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Anoia, Alt Penedès, Selva i Maresme

93.7 FM

Catalunya central: Bages, Osona, Solsonès, Berguedà, Segarra, Anoia, Conca de Barberà, Alt Camp i Vallès Occidental

100.6 FM

Comarques de Tarragona: Alt Camp, Conca de Barberà, Alt Penedès, Baix Penedès, Tarragonès, Garrigues, Priorat, Ribera d'Ebre i Garraf

103.4 FM

Comarques de Girona: Alt Empordà, Pla de l'Estany, Garrotxa, Gironès, Baix Empordà, Osona i Selva

90.1 FM

Tortosa: Baix Camp, Priorat, Ribera d'Ebre, Baix Ebre i Montsià

96.8 FM

El Garraf: Garraf i Baix Penedès

98.4 FM

Vic: Osona

91.5 FM

Lleida

104.4 FM

La Cerdanya

105.0 FM

La Seu d'Urgell - Terres de Ponent: Urgell, Pla d'Urgell, Alt Urgell, Noguera i Segarra

106.0 FM

Era Val d'Aran

107.5 FM

Principat d'Andorra

L'efemèride de la setmana

17 d'agost del 2017: terrible atemptat terrorista a la Rambla de Barcelona i a Cambrils.



DES DEL MONESTIR

Maria «Verge humil, flor d'honor»

Són aquestes les paraules que canta sant Pere, quan al Misteri d'Elx es troba amb Maria. I és així com els cristians reconeixem i invoquem la Mare de Déu: «Verge humil, flor d'honor, Mare del nostre Redemptor.» I és que cada agost, Elx fa festa en honor de Santa Maria.

La Festa d'Elx, proclamada per la Unesco l'any 2001 «Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat», ens recorda cada agost la devoció dels valencians a la Mare de Déu, «Verge santa i pura». Maria, que «sobresurt entre

El Misteri compagina el gregorià amb les polifonies renaixentistes i barroques

XISKYA VALLADARES
Religiosa de Puresa de Maria



S'apropen les eleccions a Nicaragua. I la situació del país empitjora dia a dia, aquest cop no per les protestes ciutadanes contra el règim, sinó perquè no ha volgut ni informar, ni protegir el poble de la pandèmia. Els números oficials no responen gens a la realitat, segons Murillo es totalitzen 3.902 casos i 123 morts per coronavirus. Mentre que es disparen les xifres de morts per pneumònia atípic i el país és a punt d'entrar en una recessió econòmica pitjor que la dels primers anys d'Ortega.

Probablement aquesta sigui una de les raons dels atacs recents a l'Església catòlica: crear una cortina de fum que desviï l'atenció dels grans problemes en els quals es troba el país per la nul·la gestió de la dictadura. Però és una novetat que el

els humils i els pobres del Senyor» (*Lumen gentium* 55) és, com canten els apòstols al Misteri durant l'enterrament, «la flor de virginal bellesa, temple d'humilitat, on la Santa Trinitat fon enclosa e contesa».

El Misteri, un drama sacre medieval que troba el seu origen en la tradició assumpcionista, compagina el gregorià amb les polifonies renaixentistes i barroques. El text de la Festa està escrit en la llengua que, segons el cronista Ramon Muntaner, era parlada a l'Elx del segle XIII: «El més bell catalanesc del món.»

En les diverses ocasions que he vist a Elx la representació de la Festa, he pogut constatar l'amor dels cristians valencians per Santa Maria, icona de l'Església i mare dels creients, que «precedeix el pelegrinatge del Poble de Déu, com

P. JOSEP MIQUEL BAUSSET
Monjo de Montserrat



a signe d'esperança i de consol» (*Lumen gentium* 68). Però també a Montserrat, el juliol del 2004, vaig poder veure la representació extraordinària que la Capella del Misteri va fer de la Festa, i que deixà en monjos, pelegrins i visitants, un record inesborrable del drama assumpcionista.

«Déu vos salve, Verge imperial, Mare del Rei Celestial», canta l'àngel que baixa del cel la palma que, abans de la mort, donarà a Maria. Per això, com el cant de l'enterrament del Misteri, que posa de manifest la missió intercessora de la Mare de Déu, també nosaltres l'invoquem amb confiança, «pregam-vos, cos molt sagrat, que de nostra parentat vos acord tota vegada quan sereu als cels pujada».

MIRADA AL MÓN

Nicaragua: profanacions com a cortina de fum

cardenal Brenes sortís a desmentir Rosario Murillo el mateix dia en què ella va declarar que l'incendi havia estat provocat per una espelma, i ho tornés a confirmar recentment: «Mantenim la nostra postura, va ser acció amb mà criminal, respectem l'anàlisi que han fet (la policia), però això ho deixem a l'opinió pública i fidels, al final sempre sorgeix la veritat», va dir en una entrevista. També és nou que el papa Francesc s'hagi pronunciat sobre els fets qualificant-los d'«atemptat». Durant l'An-

Sembla que aquest cop l'Església catòlica oficial ha pres una postura clara en defensa de les víctimes de les injustícies d'Ortega i Murillo

gelus del diumenge va adreçar el seu pensament al «poble de Nicaragua que pateix per l'atemptat que ha patit la catedral de Managua, on ha estat malmesa i gairebé destruïda la imatge de la Sang de Crist que ha acompanyat durant tants anys aquest poble fidel».

Sembla que aquest cop l'Església catòlica oficial, gairebé al complet, ha pres una postura clara en defensa de les víctimes de les injustícies d'Ortega i Murillo. Però el de Managua no és un fet aïllat, les profanacions se succeeixen ja en més de vuit temples del país. Mentre Ortega continua ofegant, ara també econòmicament, el poble (ha dolaritzat els tràmits migratoris i cobra 150 dòlars per cada test del Covid). Els temes que va deixar sobre la taula de diàleg fa un any —drets, justícia i eleccions— continuen pendents a uns mesos de les suposades eleccions nacionals.

UN NOU LLINDAR

Déu no fa distinció de persones

La fe fa miracles i supera tots els nostres esquemes

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca



Si alguna cosa defineix la mentalitat de Jesús i de la primera comunitat cristiana és la universalitat del seu missatge de salvació. Déu no fa distinció de persones. Així es manifesta la igualtat dels éssers humans i es fonamenta la seva dignitat de criatures fetes a imatge i semblança de Déu. Jesús vol atreure'ns de nou cap a ell i vol que la convicció que la salvació és per a tothom sigui precedida pel reconeixement creient dels qui esperen alguna cosa d'ell. Fins i tot sembla sorprenent la pedagogia que fa servir en la seva conversa amb una dona, precisament no de religió jueva. Ho salva la humilitat amb què ella admet la seva situació, la qual cosa facilita que Jesús reconegui la seva obertura a la fe quan arriba a dir-li: «Dona, quina fe que tens! Que sigui tal com vols!» A l'instant —diu l'Evangeli— es posà bona la seva filla. Per arribar a aquest punt, Jesús ha escoltat amb atenció i admiració una pregària insistent: «Senyor, compadiu-vos de mi.» Fem-nos-la nostra també nosaltres.

La fe fa miracles i supera tots els nostres esquemes, especialment aquells que manifesten discriminació ideològica, menyspreu racial o marginació religiosa. Amb freqüència hi ha no creients que, per a nosaltres, ens són un exemple quan obren el cor a Déu, i mostren la seva adhesió. Massa sovint una religiositat

endurida pel legalisme, la rutina, la desconfiança, o una fe buida d'atenció i solidaritat amb els més necessitats, presenta moltes dificultats perquè la conversió sigui un fet. Per això, també ens hem de preguntar amb tota humilitat: de què ens cal convertir-nos als cristians? Segurament, si estem atents a la Paraula de Déu, la llista serà llarga.

És bo que fem l'esforç d'entendre quina nova actitud Déu ens demana. És a les nostres mans fer que molts també puguin entendre-ho i viure-ho, encara que no estiguin batejats, o, tot i estar batejats, visquin com si no ho estiguessin. Per on començar? A qui comunicar aquesta bona notícia? A qui podem fer partícip del goig d'aquest tresor de la fe que junts podem descobrir i compartir? Qui sap si algun familiar molt proper, o els mateixos amics i companys de feina, o algú que no coneixem i les circumstàncies de la vida han fet que ens el trobem.

Posem-hi els mitjans necessaris i creem el clima adequat perquè l'encontre amb el Senyor sigui possible. L'atracció i la gràcia són cosa d'ell, el qui realment té cura és ell. Tot el que rebem és molt més que engrunes, és sobreabundància de gràcia. Heus aquí la manifestació de Déu que en Jesucrist ens estima i s'apropa, com diu Pau, per compadir-se de tots i sense fer distincions.

Capellans secularitzats, germans respectats

**Testimoni de preveres dispensats del
ministeri que segueixen vinculats
a l'Església**



Els capellans secularitzats de la diòcesi de Mallorca, durant una trobada amb el bisbe Taltavull al col·legi de Sant Rafael de Palma.

JOAQUIM CERVERA
 «Tenia clar que volia continuar exercint com a capellà casat, com passa a l'Església protestant o ortodoxa»

Un dels aspectes que va generar més enrenou mediàtic durant la celebració del Sínode de l'Amazònia celebrat a Roma del 6 al 27 d'octubre del 2019 va ser la qüestió de l'ordenació d'homes casats, que un grup de bisbes va plantejar com una solució davant la manca de preveres que hi ha en algunes zones de l'Amazones. Això va provocar una reacció en cadena per part dels mitjans de comunicació, que van posar sobre la taula la possibilitat que l'Església catòlica llatina ordenés homes casats, com ja passa a l'Església catòlica de ritu oriental. Finalment, tot i el soroll que va causar aquest debat, el document del Papa amb les resolucions del Sínode no va fer cap referència a aquesta situació.

En el cas del catolicisme, el celibat no és un dogma de fe, ja que fins al segle XI les esglésies tenien alguns sacerdots casats, i no va ser fins al 1123, al Concili del

Laterà, en què es va especificar que els clergues no es casessin ni tinguessin «cap tipus de relació amb concubines». Aquesta praxi de l'Església catòlica llatina ha durat fins als nostres temps.

Ara, deu segles després, alguns sectors han recuperat la possibilitat d'ordenar sacerdots casats, en aquest cas com a solució a la manca de preveres que hi ha en diverses zones del món. Dins aquesta problemàtica, hi ha una figura que ha pres una rellevància especial: els capellans secularitzats.

La vinculació dels capellans secularitzats amb l'Església

Segons dades actualitzades de l'any 2016, es calcula que a l'Estat espanyol hi ha aproximadament 6.500 capellans secularitzats, és a dir, mossens que un dia van decidir casar-se i formar una família després de servir l'Església en

JOSEP LLIGADAS
«Hi ha molts llocs on falten capellans. Això se soluciona ordenant a cada lloc preveres que puguin presidir l'eucaristia, siguin casats o solters»

NORBERT MIRACLE
«S'ha de tenir un gran respecte i caritat per aquests germans que, després de la seva reflexió van creure que havien de demanar la dispensa a la Santa Seu»

SEBASTIÀ TALTAVULL
«El sagrament hi és! I la gràcia sacramental està present, la unció no ha quedat anul·lada»

un ministeri ordenat. Això va fer que deixessin d'exercir-lo, però a la pràctica molts hi continuen vinculats. Aquest és l'exemple de Joaquim Cervera, que va exercir com a capellà des del 1976 fins al 2014, any en què ho va deixar: «Vaig establir una amistat amb la que és la meva esposa actualment, i finalment vaig prendre la decisió, que va anar acompanyada també de la meva voluntat de jubilar-me.» Tot i haver-se casat, la seva vinculació amb l'Església continua viva en molts àmbits diversos: «Segueixo participant en diferents grups on relacionem la nostra vida amb l'Evangelí, i també col·laboro des de fa temps amb els grups d'auxiliars diocesans de les tres parròquies de Bellvitge Gornal, on vaig estar com a capellà. A més, formo part del moviment de l'Acció Catòlica Obrera i estic al patronat de la Fundació La Vinya, que agrupa tota l'acció social de les tres parròquies.» El seu afany per seguir ajudant i col·laborant en les tasques de l'Església és un dels desitjos que va tenir des que va prendre la decisió de casar-se: «Tenia clar que volia continuar exercint com a capellà casat, com passa a l'Església protestant o ortodoxa.» Com ell, milers de mossens secularitzats arreu del món veurien amb molts bons ulls que el Papa obrís les portes al celibat opcional, no obligatori.

Un altre testimoni el trobem en Josep Lligadas, ordenat capellà el 1976. Tot i rebre la dispensa per deixar-ho el 1995, també estaria disposat a continuar dient missa estant casat, i tant és així que no ha cessat mai la seva participació en les activitats de la seva parròquia: «Continuo sent cristià i membre de l'Església catòlica, i per tant miro d'actuar com a tal. Participo habitualment de l'eucaristia dominical, col·laboro amb la meua parròquia en el que puc, col·laboro en la vida eclesial a través de publicacions diverses, i miro de viure tan d'acord amb l'Evangelí com soc capaç.»

Per la seva banda, Guillem Ramis, consiliari de la JOC i sacerdot durant 10 anys, va prendre la decisió de secularitzar-se després del Concili Vaticà II, quan va preguntar a l'aleshores bisbe de Mallorca Teodor Úbeda «si l'Església faria el canvi necessari que els temps exi-



gien». 46 anys després de la seva decisió, ell continua dins l'Església com a seguidor de Jesús, i també en algunes entitats cristianes com Justícia i Pau, Cristians pel Socialisme, Catecisme Parroquial i altres comunitats.

El celibat, opcional?

Tenint en compte que un gran nombre de capellans secularitzats veurien positivament la possibilitat de continuar dient missa, molts demanen un replantejament en la qüestió del celibat, un tema que de moment l'Església no preveu: «Evidentment que l'Església podria decidir-ho perquè es tracta d'una pràctica disciplinària, però ara mateix no entra dintre les possibilitats», explica Mn. Norbert Miracle,



conjunt té efectes molt positius i fructífers en la dinàmica pastoral de la parròquia.»

D'altra banda, d'altres creuen que el futur dels preveres a l'Església ha de passar per un celibat opcional: «Hi ha molts llocs on falten capellans per presidir l'eucaristia. Això se soluciona ordenant més preveres que la puguin presidir, siguin casats o solters. Alguns tindran una dedicació més total i altres més parcial, i caldrà veure com s'organitzen entre ells. Però jo crec que aquest pas, per al bé de l'Església i de tots els seus membres, cal fer-lo, i aviat», explica Josep Lligadas.

Acollir els preveres dispensats del ministeri

Sigui com sigui, un dels aspectes on no hi ha cap dubte és en el de l'acolliment i el diàleg amb els sacerdots secularitzats. Una de les persones que exemplifica aquesta qüestió és el bisbe de Mallorca Sebastià Taltavull, que els darrers anys ha realitzat diversos gestos evangèlics convocant trobades de preveres dispensats a la seva diòcesi. El seu cas no és aïllat, ja que també coneixem que el bisbe Joan Carrera o mossèn Josep Maria Galbany, que fou vicari episcopal de Barcelona, durant la seva vida van cultivar i promoure l'amistat amb companys seus de promoció que es van secularitzar. Aquest mateix respecte l'expressa Mn. Norbert Miracle: «S'ha de tenir un gran respecte i una gran caritat per aquests germans que, en un moment donat, després de la seva reflexió van creure que havien de demanar a la Santa Seu la dispensa.»

En aquesta direcció, el bisbe Taltavull ha exposat en reiterades ocasions que els sacerdots secularitzats poden seguir vivint el do sacerdotal sense exercir-lo ministerialment, ajudant l'Església: «El sagrament hi és! I la gràcia sacramental està present, la unció no ha quedat anul·lada. Aquí es necessita una resposta personal, una forma personal i intransferible de viure'l. Comptant amb la disponibilitat i les necessitats que van sorgint, els ha de ser possible assumir determinades responsabilitats per al bé de la comunitat cristiana.»

vicesecretari de la Conferència Episcopal Tarraconense. En aquest sentit, ell mateix explica que l'única opció que podria haver-hi per al celibat opcional només s'aplicaria a aquells que encara no estan ordenats: «Els que hem estat ordenats ho vam fer amb una promesa de celibat. L'Església podria variar això? Sí, però no pas per als que ja han promès el celibat.»

Alguns capellans secularitzats com Joaquim Cervera veuen en aquesta opció una manera d'afavorir l'enriquiment a les parròquies: «La meua experiència és que el fet de portar la parròquia amb una altra persona que en aquest cas és una dona, et dona molts més elements de riquesa, de coneixement, de pràctica, de captar certes coses que un sol no capta. El treball en

Foto: Com a cristià i membre de l'Església catòlica, Josep Lligadas segueix vinculat a l'Església i col·labora a la seva parròquia.

SABER ESCOLTAR

Un món malalt?

El professor Trevijano ha escrit un interessant article titulat *Déu en una societat malalta?* Recorda el banquet que Mateu ofereix, després de la seva conversió, als seus amics, molts dels quals eren publicans i pecadors. Per aquest motiu, els fariseus critiquen Jesús i Ell respon: «No tenen necessitat del metge els que estan bons, sinó els malalts.» El savi professor es pregunta pel valor que la societat dona als *Deu manaments*. Em deia un amic que, si complíssim els *manaments*, el món seria un espai magnífic.

«Els humans tenim el do del lliure albir per estimar i fer el bé; qui no estima té una llibertat frustrada i esclava del mal.» La concepció del món i la manera de viure tenen unes exigències ben positives. Els

humans som, sovint, poc lúcids. Sembla que Déu produeixi al·lèrgia: no se'l cita, s'oblida o s'ataca. Hi ha qui nega que ens hagi donat la llei natural, com si fos una antiguitat.

El professor afirma que, en la nostra societat, per damunt de tot, es fan servir les ideologies: «La relativista, la marxista i la de gènere, estretament relacionades entre si.» És cert que aquestes no són una font de bondat. Parlen de «llibertat, igualtat, fraternitat i democràcia, però són de naturalesa violenta i han ocasionat grans mals.» Alguns governants i intel·lectuals imposen idees amortidores a la realitat. És molt curiós: la realitat s'ha d'adaptar a la ideologia i no al revés. L'ús del marxisme no ha aportat res per al bé dels pobles i ha ocasionat mul-

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org



titud de víctimes. Sobre l'anomenada ideologia de gènere, hi plana la destrucció del matrimoni i de la família. Per tant, ataquen la moral catòlica continguda en el sisè i novè manaments.

Em deia un bon catòlic que, com Jesús ens va ensenyar, hem de guardar els *manaments*, especialment el *manament de l'amor*. Tenint present això, el món, tan desballestat en els nostres dies, seria un indret on regnaria més benestar. L'Església atén molts necessitats. Molts polítics se solen oblidar de reconèixer-ho.

Si tots complíssim els manaments, el món seria un espai magnífic

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com



Pel que fa a les festes que el luxe havia degradat convertint-les en satisfacció de la vanitat, em preguntava: no n'hi deu haver algunes que no estiguin viciades? Aleshores em vaig adonar que els «focs de campament», en els quals havia participat tantes vegades, gaudien d'aquest privilegi.

Però no em refereixo a tots els que així els anomenaven. A qualsevol cosa, encara que fos molt vulgar o deslluïda, alguns s'atreuen a anomenar-la «foc de campament».

Es feia sempre al final del dia, quan entrava la nit.

Els que havien preparat la pira entonaven «la crida del foc». I tothom sortia de la tenda i s'hi incorporava. Algú, solemnement, encenia la foguera i, alegrement, es cantava la lloança d'aquest prodigi. El foc

A PROPÒSIT DE...

Una festa encantadora

sempre sorprèn i és encisador. Encara en cantem l'himne a l'inici de la Vetlla Pasqual.

Cançons, acudits, endevinalles... no sé pas quantes iniciatives formaven el cos d'aquest esdeveniment, moderat pel *joglar*. Aquest personatge modelava les intervencions i les dotava, a poc a poc, de serietat i, paral·lelament, la flama s'extingia. Després arribava el moment en el qual només quedava la cendra i les brases. Amb aquestes últimes es formava una creu, l'única font de llum que quedava aleshores.

Amb les brases del foc de campament es feia una creu i era el moment de la pregària

res. Era el moment de la pregària, moment solemne, seriós i també commovedor. Es resava i es cantava amb lletra i melodies pròpies.

L'última frase deia textualment: «Senyor, beneeix-nos des del cel», després tothom s'agenollava i el consiliari feia la benedicció.

En teoria tothom tornava a la tenda en silenci. A la pràctica, era com el *silentium maiorem* del Seminari. El responsable apagava la brasa, en mullava amb cura el fumall i tapava la cendra amb les pedres que en delimitaven el contorn.

Dono fe que això que escric correspon a tot allò que he experimentat moltes vegades. Adverteixo, també, que avui dia és impracticable perquè lleis severes prohibeixen fer foc en aquests llocs. (Continuaré.)

Vida eclesial

Aquesta setmana el Papa inicia un cicle de catequesi dedicat a la pandèmia, entrevistem el nou rector del Seminari de Barcelona, Mn. Salvador Bacardit i us informem de canvis a la Unió de Religiosos de Catalunya

El Papa reprèn les audiències generals sobre «qüestions urgents»

Francesc dedica un nou cicle de catequesi a la pandèmia

Les audiències generals del Papa, després de la pausa del mes de juliol, s'han iniciat amb un nou cicle de catequesi que el Pontífex dedicarà especialment a «les qüestions urgents que la pandèmia ha posat en relleu, sobretot les malalties socials a la llum de l'Evangeli, de les virtuts teològals i dels principis de la doctrina social de l'Església».

«Reflexionar i treballar tots junts, com a seguidors de Jesús que guareix, per construir un món millor, ple d'esperança per a les generacions futures», va ser l'anhel expressat per Francesc a l'inici de la seva catequesi.

«La pandèmia continua causant ferides profundes, desemmascarant les nostres vulnerabilitats. Són molts els difunts, moltíssims els malalts, a tots els continents. Moltes persones i moltes famílies viuen un temps d'incertesa, a causa dels problemes socioeconòmics, que afecten especialment els més pobres.»

Enfront d'aquesta crisi sanitària, el Papa va proposar «fixar la nostra mirada en Jesús i amb aquesta fe abraçar l'esperança del Regne de Déu que Jesús mateix ens dona. Un Regne de sanació i de salvació que ja està present entre nosaltres. Un Regne de justícia i de pau que es manifesta amb obres de caritat, que a la vegada augmenten l'esperança i reforcen la fe».

El Pontífex va recordar que «en la tradició cristiana, fe, esperança i caritat són molt més que sentiments o actituds». «Una nova trobada amb l'Evangeli de la fe, de l'esperança i de



l'amor ens convida a assumir un esperit creatiu i renovat», va explicar. I va afegir: «D'aquesta manera, serem capaços de transformar les arrels de les nostres malalties físiques, espirituals i socials», i guarir les estructures injustes i les seves pràctiques destructives que ens separen els uns dels altres.

El Papa va convidar a preguntar-se: de quina manera podem ajudar a guarir el nostre món avui? I responia: «Com a deixebles del Senyor Jesús, metge de les ànimes i dels cossos, estem cridats a continuar la seva obra de guariment i de salvació en sentit físic, social i espiritual. L'Església, malgrat que administra la gràcia guaridora de Crist mitjançant els sagraments, i encara que proporciona serveis sanitaris als racons més remots del planeta, no és experta en la prevenció o en la cura de la pandèmia. I tampoc no dona indicacions sociopolítiques específiques. Aquesta és una tasca dels dirigents polítics i socials.»

Francesc va recordar que, al llarg dels segles, i a la llum de l'Evangeli, l'Església ha desenvolupat alguns



ESGLÉSIA EN SORTIDA

Nascut de dona

En l'homilia de Cap d'Any el Papa ens parlava de Jesús «nascut de dona» i ens recordava la importància que Déu atorga a la dona: «No hi ha salvació sense les dones.» Maria va estar amb el seu fill en moments essencials; recordem que va ser ella que a Canà la va instar a intervenir, Maria estava al peu de la creu... Maria estava amb els deixebles per Pentecosta... «Si volem teixir amb humanitat les trames del nostre temps, hem de partir de nou des de la dona» ens diu també Francesc.

La festa del dia 15 d'agost, dedicada a Maria, hauria de ser un nou moment per posar la dona al centre, tot recordant que Déu va voler fer-se home naixent d'una dona i Maria va passar la seva vida guardant en el cor tot el que vivia, moltes vegades sense entendre-ho, però sí estimant-ho, mirant la realitat que la rodejava amb el cor que li permet veure-hi més enllà.

Vivim circumstàncies molt difícils, són molts els moments en els quals podem perdre la confiança; això no obstant, podem aprofitar aquests dies per deixar-nos guiar per Maria i, com ella, mirar al voltant nostre amb el cor per veure les oportunitats que se'ns van obrint.

Són moments en què necessitem crear espais d'acollida, de pau, de suport, de cura els uns dels altres... on podem anar construint el món que vulguem, orientats a viure en l'amor, com aquella petita llar de Natzaret on va créixer Jesús al costat de Maria i Josep aprenent-ne l'essencial per poder construir el món que volem habitar.

Posem els ulls en Maria i en tantes dones que ens han precedit en la construcció de llars i espais on aprendre a mirar amb el cor, aprenent a estimar.

ESTHER BORREGO

principis fonamentals, que ens poden ajudar a sortir endavant: la dignitat de la persona, el bé comú, l'opció preferencial pels pobres, la destinació universal dels béns, la solidaritat, la subsidiarietat i la cura de la casa comuna.

Visita a Santa Maria la Major

El papa Francesc es va dirigir a la basílica de Santa Maria Major, amb ocasió de la festa de la seva dedicació, i es va aturar uns moments davant la imatge de la Salus Populi Romani.

Durant la festa de la dedicació es va fer el res del Rosari, seguit de les solemnes segones vespres papals presidides per Mons. Piero Marini, amb la tradicional pluja de pètals blancs en memòria de la nevada de l'any 358. A la tarda, es va celebrar la missa de clausura de la festa, presidida per Mons. Francesco Canalini.

Francesc sempre abans d'iniciar un viatge apostòlic s'atura uns moments a la basílica de Santa Maria Major, per resar a la Verge per l'èxit del seu viatge.

PAPA FRANCESC
«Com a deixebles del Senyor Jesús estem cridats a continuar la seva obra de sanació i salvació en sentit físic, social i espiritual»

 **Barcelona**

Salvador Bacardit pren el relleu de Felip-Juli Rodríguez com a rector del Seminari de Barcelona

«Hem d'intentar crear un bon ambient entre els futurs preveres»

IGNASI MIRANDA I MACIÀ GRAU

El dimarts 21 de juliol, Salvador Bacardit, el fins ara rector de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, va ser nomenat el nou rector del Seminari Conciliar de Barcelona. Aquesta notícia es va rebre amb certa sorpresa, ja que el que fins ara n'era el rector, Felip-Juli Rodríguez, només portava dos anys en el càrrec, i anteriorment Josep Maria Turull l'havia dirigit durant més de 14. Sigui com sigui, el nou rector afronta aquesta nova etapa amb molta il·lusió i confiança en l'equip que l'ajudarà, que estarà format pels formadors David Álvarez i Bernat Gimeno, i els directors espirituals, que seran Pere Montagut i el jesuïta Xavier Rodríguez.

Un dia després del seu nomenament, Bacardit va ser entrevistat al programa *El Mirador de l'actualitat* de Ràdio Estel, on va explicar com afronta aquest canvi i quins són els seus principals objectius.

Quines són les seves primeres impressions davant d'aquesta nova responsabilitat eclesial tan important, com és la direcció del principal centre de formació de futurs preveres?

És un nomenament de confiança, en el sentit que el Seminari és el cor de la diòcesi i el futur del presbiterat. És un lloc important on miraré de fer un bon servei després que el cardenal Omella m'ho hagi demanat. És veritat que el seminari inclou la formació acadèmica, però sobretot es tracta d'aconseguir que els candidats se sentin ben acompanyats i d'intentar crear un bon ambient, el millor possible, entre els futurs preveres. Amb aquest objectiu i amb aquest compromís, assumeixo la responsabilitat.

Vostè ja va ser formador del Seminari, ara fa uns 25 anys a Barcelona i, abans, a Xile com a missioner. De quina manera creu que el poden ajudar aquells serveis?

Tant a la diòcesi de Copiapó (Xile) com després en tornar a Catalunya, vaig fer serveis de pastoral vocacional.

Aquelles experiències ajuden, però cadamoment és diferent, com també ho són les persones. Es tracta d'anar entrant en el misteri de la crida de Déu en el cor de cada candidat, tot i que no deixa de ser un tema delicat. Haver treballat en equip, tant a Barcelona com a Xile, dona confiança.

És rector de la Parròquia de Sarrià des del 2016, com viu aquest canvi que suposa el nou nomenament?

Em sap greu haver de deixar el càrrec de rector de Sant Vicenç de Sarrià, una parròquia on hi havia bon ambient, i a la gent també, però hem d'estar disponibles per a allò que l'Església demani, i això tothom ho ha d'entendre. Això sí, els comiats sempre costen.

Quins són els grans reptes de la pastoral vocacional per a l'Església que viu actualment la seva missió?

El principal és treballar perquè els ambients hi acompanyin. Déu crida sempre, i avui també. Ara bé, les crides són més escoltades quan l'ambient hi acompanya, quan les famílies estan més disposades (sovint si són nombroses, com passa en continents joves) i quan hi ha més natalitat. És un problema també democràtic, a banda de la crisi d'espiritualitat. De tota manera, la persona sempre porta a dintre la inquietud religiosa, i molts joves tenen desig de trobar el sentit a la seva vida. I si passa per donar-se als altres, un bon camí és el sacerdocí, en una Església que viu un moment d'escassetat de vocacions. Un dels reptes és el d'aconseguir entre tots més implicació, perquè la pastoral vocacional és una responsabilitat de tots. Hem de procurar crear un bon ambient perquè la crida de Déu trobi bones respostes.

El Seminari Conciliar de Barcelona ha viscut un curs molt excepcional, ja que tots els alumnes han hagut d'es-

«La pastoral vocacional és una responsabilitat de tots»



«La persona sempre porta a dintre la inquietud religiosa, i molts joves tenen desig de trobar el sentit a la seva vida»

tar confinats a casa des de la segona quinzena de març i els mesos d'abril i maig. Com s'ha viscut aquesta realitat, des del treball i l'estudi a distància i les trobades virtuals?

S'ha viscut amb una sensació estranya, com si tot plegat fos encara un malson. N'estem patint les conseqüències, i això encara durarà molt de temps. Els seminaristes, en l'aspecte acadèmic, han fet un gran esforç i se n'han sortit prou bé. L'important, però, és la relació entre ells, la convivència i la pastoral, aspectes que han quedat aturats amb aquest parèntesi llarg, com també una sortida que estava programada per a final de curs i s'ha anul·lat. En definitiva, s'ha pogut fer el mínim, i això malauradament té una repercussió en la relació de convivència i en aspectes formatius que han quedat molt minvats. Haurem d'intentar recuperar-ho tot amb el millor ritme possible a partir del curs vinent, amb totes les incerteses

d'aquests moments.

Com és que ara es produeix un canvi després d'un equip que només portava dos anys?

És veritat que aquest últim període ha sigut massa curt. Però hem fet un bon relleu, i Felip-Juli Rodríguez ha col·laborat molt. Li agraeixo la seva actitud, tot esperant que aquesta nova etapa sigui el millor possible.

Aconseguir que el curs vinent sigui més normal pot ser un primer objectiu per a vostè, dins la tasca de dirigir els qui es posen en camí per seguir la crida al sacerdocí?

Si aquest nou curs és més normalitzat, tant com sigui possible, serà millor. Però un repte important és aconseguir més implicació de tothom. El bon ambient al Seminari és el que pot contribuir més a eixamplar aquest compromís, amb comunitats i àmbits eclesials que puguin compartir amb nosaltres aquest repte, perquè hi pugui haver noves vocacions.

ESGLÉSIA I LLENGUA. LA MEVA EXPERIÈNCIA

JOSEP RUAIX I VINYET
Eclesiàstic, gramàtic i escriptor



M'han proposat de parlar d'algun tema d'Església i llengua per a *Catalunya Cristiana*. També, recentment, un amic em preguntava si pensava escriure les meves memòries. Ajuntant els dos suggeriments, intentaré redactar els records de la meva experiència pel que fa a la relació entre Església i llengua. No es tracta de cap treball erudit o divulgador, sinó merament memorialístic. Dividiré la meva experiència en vuit etapes vitals: 1) Infantesa; 2) Etapa seminarística menor; 3) Etapa seminarística major; 4) Etapa romana col·legial; 5) Etapa romana parroquial; 6) Etapa codinenca; 7) Etapa manresana; 8) Etapa calderina.

7. Etapa manresana

A partir del juliol de 1982, combinant estades a Moià i a Barcelona, vaig tornar-me a dedicar de ple a l'activitat lingüística (per exemple, vaig publicar el *Català fàcil*, el meu manual més divulgat), vaig fer classes en diferents llocs, vaig continuar la meva implicació intensa amb *La Tosca* i, com a prevere adscrit a la parròquia moianesa, durant un parell d'anys vaig anar fent serveis de suplència en diverses parròquies del bisbat de Vic, fins que, en començar el curs 1984-1985, em van encarregar que ajudés, els diumenges i festes, la parròquia manresana de Sant Pere Apòstol i que m'ocupés del culte de la capella del Sant Crist del Guix, situada als afores de Manresa, tasques, però, que no anaren acompanyades de cap nomenament canònic; duraren fins al setembre de 1998.

Mentrestant, s'havia produït el relleu de la cúpula de la diòcesi vigatana. En 1983 el bisbe Ramon Masnou (que aquell mateix any rebé la Creu de Sant Jordi) va ser substituït pel Dr. Josep Maria Guix i Ferreres. De seguida vaig anar a trobar-lo i donà la seva benedicció al meu tipus de vida, és a dir, a la combinació d'unes obligacions pastorals dins el bisbat amb la dedicació a l'activitat intel·lectual. Quant al Dr. Masnou, que continuà residint a Vic com a bisbe emèrit, es pogué esmerçar a escriure uns llibres interessants per al tema que ens ocupa: *El problema català*.



Reflexions per al diàleg (Barcelona 1986), amb traducció castellana (Madrid 1994), i *Carta sobre nacionalismes* (Barcelona 1996), llibre traduït a l'italià (*Guardando alla Catalogna: lettera sui nazionalismi*, Roma 1998) i, en part, a l'alemany; morí en el 2004. I ací també és oportú de recordar que en 1978 havia estat elegit papa el cardenal polonès Karol Wojtyła, que adoptà el nom de Joan Pau II i que, en el seu llarg pontificat (fins al 2005), es pronuncià diverses vegades sobre els drets de les nacions, sobre el valor de la cultura i sobre el respecte a les



Mn. Ruaix saludant Joan Pau II.

llengües. Com a detall significatiu per a mi, deixeu-me recordar que, en 1987, vaig ser convidat a participar, a Roma, en la visita pastoral del pontífex a la darrera parròquia italiana on m'havia estat i vaig tenir l'ocasió d'acompanyar-lo en els diversos actes que s'hi realitzaren, fins i tot en un berenar al menjador de la rectoria.

Doncs bé, durant aquella meua etapa diguem-ne manresana, vaig dedicar moltes energies, com ja he apuntat, a les activitats culturals i lingüístiques, passant, en aquest camp, de la simple divulgació a la

recerca —plasmada, per exemple, en la publicació dels *Punts conflictius de català* (Barcelona 1989), les *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui* (Moià 1995), en dos volums, i el gruixut *Diccionari auxiliar* (Moià 1996)—. Pel que afecta més directament al tema Església-llengua, podria esmentar la traducció de manuals d'ensenyament de la religió catòlica i del *Reportatge a Mn. Sol*, de J.M. Javierre; la revisió de l'esbós del document episcopal *Arrels cristianes de Catalunya* i de l'*Himnari litúrgic complet llatí-català*, a cura de Josep M. Bellpuig; la correcció del *Full Diocesà de Vic-Solsona(-Tarragona)* —tasca que encara faig—, d'una vuitantena de volums de la col·lecció «Clàssics del cristianisme» (de 1989 al 2005) i de *La Bíblia*, traducció interconfessional; la publicació de l'obra *Cants per a la litúrgia*, en col·laboració amb el compositor Valentí Miserachs, prologada pel bisbe Guix i en dues versions (la grossa, o llibre de l'organista, i la petita, o llibre del cantor); etc.

Com a síntesi de la meua experiència sobre Església i llengua en aquesta etapa, voldria citar uns fragments de la carta de Joan Pau II al director de la Unesco en el cinquantè aniversari d'aquesta organització (amb data 14-10-1995): «Per a refermar la pau cal que hom reconegui els drets de les nacions, comunitats unides per diversos lligams, sobretot pels de la cultura. Els àmbits on treballa la vostra organització són fonamentals per a garantir els drets de les nacions, especialment el dret de conservar la pròpia llengua i la pròpia cultura, o el dret de construir el propi esdevenidor, bo i transmetent el propi patrimoni cultural a les joves generacions mitjançant una educació adient. Es tracta aquí dels drets humans considerats a l'escala dels pobles. Per a construir una civilització de la pau és cada vegada més important valorar i garantir els drets de tota nació —fins i tot si la nació no gaudeix de les prerrogatives d'un estat— a realitzar la seva existència en funció de les seves pròpies tradicions i en el respecte dels drets humans de tothom» (extret de *Nació i magisteri pontifici*, d'Antoni M. Oriol i Tàtaret, Barcelona 2007, p. 541).

 **Barcelona**

Llorenç Puig pren el relleu del germà Lluís Serra

Renovació a la Unió de Religiosos de Catalunya


Jesuites Catalunya

El P. Puig, nou secretari general de la URC.

La junta directiva en sessió celebrada l'11 de juny va nomenar Llorenç Puig, jesuïta, com a nou secretari general de la Unió de Religiosos de Catalunya (URC) per a un primer quadrienni. A més, va nomenar Maria Rosa Olivella, salesiana, com a administradora de l'URC, també per a un primer quadrienni. Igualment, la junta directiva va nomenar Ana M. Díaz, carmelita missionera, com a responsable de l'àrea de formació de l'URC. Aquests nomenaments es produeixen per la finalització del tercer quadrienni de Lluís Serra i Llansana, marista, en l'exercici d'aquestes responsabilitats. Després de dotze anys ha expressat el desig de poder finalitzar aquesta etapa el pròxim 31 d'agost.

La junta directiva agraeix al germà Lluís Serra la seva dedicació plena a l'URC durant aquest llarg període i als maristes les facilitats donades, així també al nou equip, que assumirà les seves responsabilitats a partir de l'1 de setembre, i a les seves respectives congregacions per la disponibilitat al servei de la vida religiosa a Catalunya.

Llorenç Puig i Puig, jesuïta. Nascut a Barcelona i físic de formació, va entrar al noviciat l'any 1998, a Saragossa. Després dels estudis de teologia a la Facultat de Teologia de Catalunya i el Centre Sèvres de París i les experiències de formació corresponents, va ser director de Cristianisme i Justícia fins l'any 2014, on va passar a ser el delegat de la Plataforma Apostòlica de Catalunya de la Companyia de Jesús, fins el 2020. Membre de la Junta de la URC des del 2014 al 2018 i del 2019 fins el 2020.

Maria Rosa Olivella i Solé, salesiana. Nascuda a Barcelona el 30 de desembre del 1944. El 1969 comença la vida salesiana al servei dels nois i noies en diferents missions dintre la província com a mestre, professora de BUP i formació professional, comunitat d'inserció, coordinació provincial de pastoral, provincial (1996-2001), titular d'una escola i ecònoma provincial (2007-2017).

Ana M. Díaz i Martínez, carmelita missionera. Nascuda a Barcelona. Formació universitària en Filologia hispànica i francesa i en Ciències Religioses. Ha treballat en el camp de la docència a Catalunya, Romania i La Rioja. La seva activitat pastoral actual està centrada en l'acompanyament espiritual personalitzat, l'organització i realització d'exercicis espirituals en grup i individuals, a la proposta i intervenció en xerrades i recessos per al creixement i personalització de la fe, a més del diàleg interreligiós i cultural.

25
anys



Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

Habana Vieja

HAVANERES A PEU DE MURALLA

els dissabtes a les 9 h
el món de l'havanera a Ràdio Estel

*Pere Domènech
Gerard Moreno
Jordi Margalef*

MONTBLANC

SEGUÏX-NOS



Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Vic, 98.4
Tortosa, 90.1 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5

Available on the
App Store

Get it on
Google play

VIATGERS SENSE LÍMIT

BÀRBARA VIRGIL

Rutes Bíbliques i Expedicions Culturals.
Ruth Travel

Una viatgera de l'extrem de la terra: Egèria



Rocio

Jerusalem va ser un dels llocs que va visitar Egèria.

Hi ha entre les persones que es posen en camí i ens deixen el seu periple per escrit, el testimoni d'una dona que, per sort, ens va transmetre un llegat d'informació molt valuós. El camí, *l'itinerarium*, que va emprendre una pelegrina marxant de l'extrem d'Occident cap a Jerusalem en el segle IV, ens ha arribat en una narració fresca i plena de detalls. Es tracta de la peregrina Egèria, de la qual tant hem gaudit gràcies al treball d'investigació, de publicació i de divulgació del nostre eminent especialista en el tema, el doctor Sebastià Janeras.

Coneixem algunes dades sobre la biografia d'Egèria gràcies a les dades recollides en altres textos. No estem segurs del seu lloc de procedència, es dubta entre la Gàl·lia Narbonesa o Aquitània i Gallaecia, a la Península Ibèrica. Per esbrinar una mica el misteri ens queden les afectuoses paraules d'acollida que li fa el bisbe d'Edessa donant-li la benvinguda a qui venia des de l'extrem de la terra. El monjo del segle VII, Valeri del Bierzo, en la seva *Laus Egeriae* també ens la descriu com «nascuda a l'extrem litoral de l'oceà occidental es feu conèixer a l'Orient». Egèria és esmentada en la mateixa carta de Valeri com *beatíssima* i en altres documents com abadessa, però el més probable és

que fos membre d'una família distingida i consagrada a Déu; el que se'ns ha transmès en el text és que era rebuda pels bisbes de les comunitats a on arribava, coneixia les Sagrades Escripures molt bé i tenia molt interès en les litúrgies locals explicant amb tota mena de detalls el que passava en els diferents llocs sants que visitava. Tenim menció dels llocs que va visitar. A Egipte, per exemple, la seguim visitant els llocs monàstics del desert de Níttria i de la Tebaida; a Mesopotàmia, visitant Edessa, Harran i descrivint també el riu Èufrates; en la seva estada a Jerusalem recull moltes dades de la litúrgia d'aquella època i també dels llocs sants. La narració del viatge és feta, segons l'escrit, ja de tornada i la fa a Constantinoble, potser un dia trobarem un document que ens parli Egèria del seu viatge d'anada, o potser més detalls dels altres llocs sants que segurament va continuar

El camí que va emprendre una pelegrina marxant de l'extrem d'Occident cap a Jerusalem en el segle IV, ens ha arribat en una narració fresca i plena de detalls

visitant amb devoció i recolliment.

En aquell temps antic ja hi van haver altres dones de gran devoció cristiana que van fer camí per visitar els llocs sants, entre elles hem de recordar santa Helena principalment, mare de l'emperador Constantí, i la primera impulsora de la devoció als llocs sants. D'altres dones com Pemènia (que l'any 394 viatjà a Egipte i a Jerusalem), Sílvia (parenta de Flavi Rufí, prefecte de pretori de Teodosi I, que viatjà a Jerusalem poc abans del 400), Fabiola (que anà a Jerusalem i Betlem a l'entorn del 394-395), Paula (que marxà l'any 385 a Jerusalem i a Betlem amb la seva filla Eustoqui en seguiment de sant Jeroni), Melània la Vella (també d'origen hispànic, que es retirà a Jerusalem, on l'any 378 construí un monestir a la muntanya de les Oliveres), Melània la Jove (neta de l'anterior, que també viatjà a Jerusalem), entre d'altres.

Personalment, sempre recordaré la descripció que feia Egèria dels llocs cristians de la Mesopotàmia, de les terres entre l'Èufrates i el Tigris, a la part més oriental de l'actual Turquia. Agraïxo a Déu, les oportunitats que hem tingut de viatjar de nou a aquells indrets, poder llegir el text d'Egèria i recordar com van ser aquelles terres riques en cristians segles enrere.

SIGNES D'AVUI

Confrontació: mar de fons

Fa unes tres setmanes, es va viure una confrontació amb motiu de la celebració de la missa funeral per les víctimes del coronavirus, presidida pel cardenal de Barcelona i oficiada a la basílica de la Sagrada Família. Quan existeixen conflictes de fons, qualsevol detall es pot convertir en la guspira que iniciï una conflagració. La guspira va saltar per una norma aparentment anodina: es prohibeixen les trobades i reunions de més de deu persones, incloent-hi els serveis religiosos. Declaracions contundents, apel·lació a justícia, amenaça de sancions... Articles a favor i en contra. Els detalls, cal estar sempre atent als detalls. La reducció dels serveis religiosos a deu persones, en el moment que es va crear la norma, era un despropòsit, en comparació amb restaurants i hotels, d'un risc molt més gran. A la basílica de la Sagrada Família, mentre centenars

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com



Des de fa molts anys els carrers de la ciutat ocupen un lloc molt important en la meua vida. Va ser quan vaig descobrir, durant una estona de pregària, allò que vaig voler batejar amb el nom de mística del carrer. Aleshores, la meua tasca a la vida va tenir un caire especial i senzill que està a l'alçada de qualsevol. Es tracta d'anar amb els ulls ben oberts als petits detalls de la vida que, encara que siguin molt quotidians, ens acostumen a passar desapercebuts.

Viure al bell mig d'un barri popular com el Raval o Ciutat Vella ajuda molt a sentir aquesta mística del carrer. Em vaig adonar d'aquesta manera de viure un dia que estava endinsada en la lectura de l'Evangeli de Joan: Maria Magdalena, enamorada de Jesús, plora la seva mort al costat del sepulcre. Quan s'adona de la seva presència, no se'n vol separar.

i centenars de turistes eren benvinguts, a suggeriment dels poders públics, els fidels s'havien d'abstenir de celebrar l'eucaristia. La norma va ser corregida dies després. Un detall? No, un mar de fons.

Hi ha forces polítiques que utilitzen l'Església com a moneda de canvi. No costa cap euro i sempre surt bé. Antoni Puigverd ho va explicar en el seu article «Anticlericals»: «Quan el clericalisme ja no té poder civil, atacar-lo és una retòrica emparentada amb el *bullying*: riure's de qui, per socialment feble, pràcticament ningú no gosarà defensar.» En el camp de l'educació, el setge

Quan existeixen conflictes de fons, qualsevol detall pot iniciar una conflagració

FINESTRA A LA VIDA

Un fort sentiment de fraternitat

I és el mateix Jesús qui li diu que el deixi i que se'n torni a Jerusalem amb els seus germans. Com dirà també als deixebles: «Allà em trobaràs.»

Us asseguro que la vida canvia quan veus així els germans que et trobes pel carrer. Després de viure molts anys en un barri, coneixes tanta gent que t'has d'aturar moltes vegades amb els amics i veïns que, sovint, tenen molta necessitat de compartir la vida. Aquest matí he viscut aquesta experiència que m'acompanya sovint en el meu caminar pels carrers del barri. He comprovat que hi ha molta gent —sobretot gran— que viu sola i que necessita fer petar la xerrada de tant en tant. És veritat que, si has de fer un encàrrec, no és fàcil aturar-te en cada moment, però sempre podem aprofitar les ocasions amb menys pressa per escoltar, animar, consolar o acompanyar, si algú ho necessita.

Quan he tornat d'una estada a

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com



dels poders públics a l'ensenyament concertat, especialment perquè és majoritàriament religiós, és constant. En el camp de la justícia, les immatriculacions s'han presentat de forma sectària com un robatori eclesial. Antoni Matabosch desactiva aquest relat en el seu article «Lladres i desobedients?» publicat el 2 d'agost a *La Vanguardia*.

Tot és complex, molt complex. En tota actuació humana, hi ha llums i ombres, tot i que en proporcions molt desiguals. L'espiral de despropòsits no augura res de bo. La solució? Voluntat d'enteniment, actitud democràtica, pel que fa a la pluralitat, superació d'atavismes ideològics.

Montserrat, he rebut la mala notícia que —a causa de nous brots de la pandèmia— els més grans de seixanta-cinc anys no podem fer el nostre voluntariat. També que tornaven a tancar les portes de la presó als que anem a visitar-hi els presos. M'ha costat molt de pair.

Per això, aquest matí m'ha consolat molt unes quantes trobades que he tingut pel carrer: un antic amic de la presó, una dona gran a qui feia temps que no veia, i alguns altres coneguts amb els quals em sento feliç perquè són els meus germans on sempre puc trobar —com Maria Magdalena— Aquell que ens agermana a tots.

Caminem amb els ulls ben oberts als petits detalls de la vida perquè ens acostumen a passar desapercebuts

Esglésies de Berga (III)

La ciutat de Berga, situada estratègicament al punt on comencen els contraforts del Prepirineu, està presidida pel santuari de la seva patrona, la Mare de Déu de Queralt. Però la capital del Berguedà conserva igualment un bon nombre d'esglésies, convents i capelles de diverses èpoques i estils, des del romànic del segle XII fins a l'arquitectura contemporània del segle XX.



La façana del santuari de Queralt.

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE QUERALT

Per la banda nord Berga està tancada per la Serra de Queralt, que, com una cresta esmolada o una muralla, fa de protectora de la ciutat. Aquí comença el Prepirineu pròpiament dit. Enfilem la carretera que ens durà al santuari de la Mare de Déu de Queralt, patrona de Berga, tot passant per l'obaga de la serra, que ens sorprèn amb un ufanós bosc d'esvelts pins rojos i boixedes atapeïdes.

Pel camí el nostre guia, Roger Cortina, ens explica com va ser la troballa de la imatge segons la tradició: «S'explica que un pastor va veure com un dels seus bous se separava sobtadament del ramat, i quan va aconseguir atrapar-lo el va trobar agenollat davant d'una imatge de la Mare de Déu. Ell la va embolicar i la va baixar per ensenyar-la a la família i als veïns, però quan va obrir el farcell la imatge s'havia esfumat. L'endemà la va trobar al mateix lloc, la va tornar a baixar i

la talla va desaparèixer una altra vegada. Finalment el poble va entendre que la Mare de Déu volia ser venerada en aquell lloc dalt de la serra, i li van construir el santuari.»

L'últim tram del camí el fem a peu. Així que anem pujant les escales que ens porten al santuari, a la banda sud se'ns va obrint una esplèndida panoràmica sobre el baix Berguedà i bona part del centre de Catalunya. Des d'aquest balcó natural identifiquem al fons el perfil inconfusible de Montserrat, i a la seva esquerra Sant Llorenç del Munt. Tres muntanyes santes que es miren. Al cap d'una estona fem cap a la plaça que hi ha davant mateix del santuari. La façana de l'església, de pedra vista, és d'una gran senzillesa. Roger Cortina ens fa saber que la gran arcada de l'entrada es va fer durant una restauració a mitjans del segle XX, però està tan ben integrada en el conjunt que a nosaltres ens sembla que tingui segles d'història. El nostre amfitrió

Des del santuari hi ha una esplèndida panoràmica sobre el centre de Catalunya

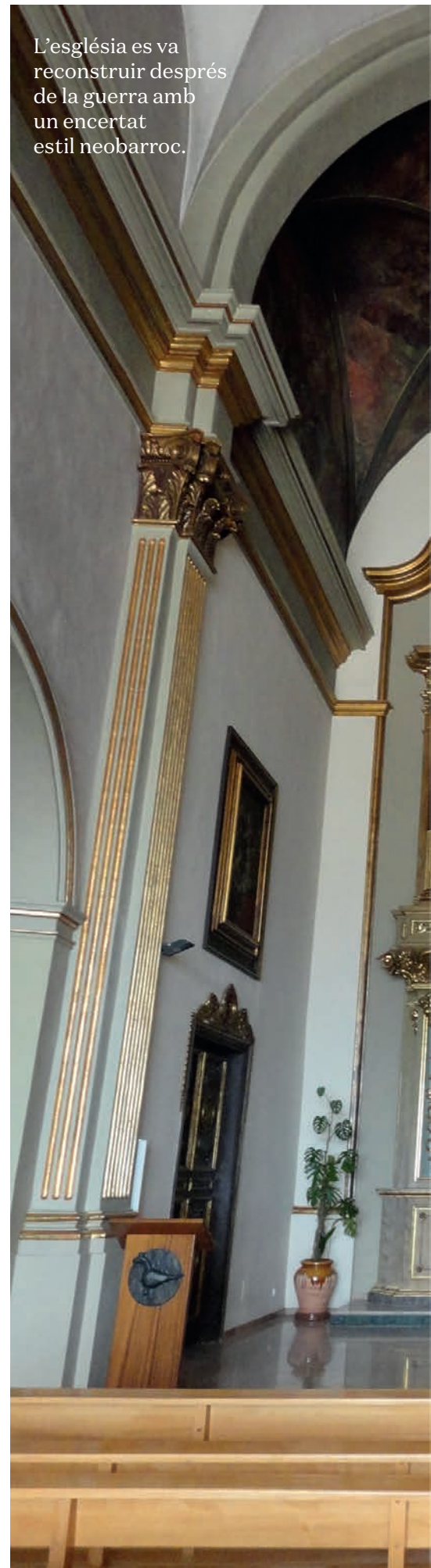
ens recorda que durant més de trenta anys el capellà custodi de Queralt va ser Mn. Josep Maria Ballarín. Va ser doncs aquí, en aquest lloc privilegiat que sembla voler tocar el cel, on va escriure la majoria dels seus llibres més coneguts com ara *Francesco*, o el popularíssim *Mossèn Tronxo*. Ara que hi som no ens costa tant d'imaginar i estimar una mica més els personatges que apareixen en aquelles pàgines memorables.

A dins de l'església quedem sorpresos per la claror que hi entra i per l'estil que hi predomina: és clarament tot ell barroc pel disseny, però alhora la decoració és força continguda, i fins i tot el daurat de pilars, columnes i frisos és virtuosament discret. L'efecte general, doncs, és elegant, solemne i paradoxalment sobri. Segons ens diu Roger Cortina, «el santuari va ser cremat el 36 i només se'n va poder salvar la imatge de la Mare de Déu. Entre les coses que es van perdre hi havia el valuós altar major. Després de la guerra es va reconstruir tot l'interior amb un estil que recordés el barroc original, però amb més sobrietat».

No tardem a pujar al cambril, del mateix estil que l'església, on ens espera la bonica imatge medieval salvada de les flames. Des de dins de la vitrina on està protegida, Maria ens mira amb una expressió dolça i calma. Vestida amb teles de tots colors, ella i l'Infant porten grans corones reials, d'aquella reialesa que no és d'aquest món i que només s'adquireix per la humilitat. A la mà dreta la Mare de Déu porta una oreneta, que amb les ales mig obertes es disposa a emprendre el vol. Per aquest cel tan blau que hi ha sobre el santuari l'ocell hi pot volar amb tota llibertat, aquella llibertat sagrada que tan sols l'amor més pur pot atorgar. Ens estem un moment mirant tranquil·lament la imatge, tota ella estranyament bella i harmònica. Fins i tot les corones, que daten del 1916, any en què va ser solemnement coronada, semblen haver estat fetes des de segles immemorials per a les dues sagrades testes.

Baixant del cor del santuari Roger Cortina ens ensenya el lloc on actualment es deixen els ciris: «Per evitar que el fum ennegris les parets de l'església, els ciris són tots electrònics. Però tenen la mateixa forma i color que els ciris tradicionals, perquè no sigui tan fred.» Una mica més enllà, vora la porta d'entrada, hi ha una exposició de fotos de la història del santuari. Entre les diverses imatges que s'hi reproduïxen ens

L'església es va reconstruir després de la guerra amb un encertat estil neobarroc.



La Mare de Déu i l'Infant porten grans corones reials



fixem en unes de força recents, en què es veu la plaça de Sant Pere de Berga plena de gom a gom. Com que ens queda clar que l'aplec no té res a veure amb la Patum demanem al nostre guia que ens ho expliqui: «Aquestes fotografies són del centenari de la coronació de la Mare de Déu, que es va celebrar ara fa quatre anys. Va ser un aniversari molt sonat i hi va participar moltíssima gent. Com es pot veure la Mare de Déu de Queralt continua sent molt estimada per tothom a tota la comarca i al bisbat de Solsona.» Tot plegat ens fa pensar; la secularització a casa nostra, com a la resta d'Occident, és innegable, i tanmateix encara tenen molt d'arrelament les devocions marianes, sobretot aquelles que donen identitat i consciència de comunitat en un temps que tot sembla tornar-se volàtil.

Sortim del santuari però la nostra visita encara no s'ha acabat. Ens falta per veure la Cova de la Troballa, on segons la tradició el bou va trobar la imatge. Per arribar-hi hem de continuar pujant un tros més. La capella és una obra clarament modernista, plena de motius vegetals, com si es volgués fondre amb l'entorn, i gairebé sense línies rectes. Ens explica Roger Cortina que «la capella de la Troballa es va construir amb motiu de la coronació de la Mare de Déu. Es va encarregar directament de les obres el claretià Joan Postius, fill de Berga, i l'arquitecte va ser el també claretià Josep Maria Forcada. Com que aquesta capella està situada en aquest indret força exposat, i no tan arrecerat com l'església del santuari, pateix més les inclemències del temps i s'ha hagut de restaurar més d'una vegada. La darretera va tenir lloc fa nou anys i per ara es troba en molt bon estat».

Des d'aquesta esplèndida capella modernista, el punt més alt del santuari, la vista és immillorable: contemplem l'oberta Catalunya central, les aigües blavoses del pantà de la Baells, els foscos alzinars i les pinedes de pi roig, les feréstegues serres que s'alcen com ganivets esmolats i que ens amaguen les encara més altes serres del Cadí i del Moixeró... També podem veure aquí i allà moltes altres ermites i santuaris que esquitxen aquesta impressionant geografia muntanyosa. I ara que hem acabat la visita al santuari la propera parada serà una d'aquestes ermites, a mig camí entre Queralt i Berga.

JORDI FIGUERAS JOVÉ, *pvre.*
Vicari episcopal



El camí del nou curs

Davant el nou curs que aviat en-
cetarem pensava per uns moments
com és el camí per arribar-hi.

El camí que porta al nou curs és,
d'entrada, molt pedregós, perquè
ens mostra la incertesa que tots
hem viscut i patit aquest mateix
any. El terreny pedregós i acci-
dentat ens fa palpar que no vivim
en la seguretat de les nostres pro-
gramacions, de les quals estem tan
cofois. Tot d'un plegat, i de manera
sobtada, hem descobert que érem
més petits del que semblava i que
qualsevol entrebanc, per minúscul
que sigui, pot fer trontollar les nos-
tres seguretats. En el fons potser
guardàvem l'aigua en cisternes es-
querdades, com diu el profeta, i no
anàvem a la font d'aigua viva per
petit que fos el raig que hi brolla.

A mesura que avancem aquest
camí es va tornant lluminós perquè
és ple d'esperança. Sabem que
no avancem sense nord. El camí
continua endavant i ja no podem
tirar enrere, ni tan sols hem de mi-
rar enrere, perquè aleshores ens
pot passar com a la dona de Lot,

que ens quedem immobilitzats tot
enyorant un passat que ja no exis-
teix. El camí és il·luminat per aquell
que és la llum del món i per tant ja
no caminem més en les tenebres.
Avançar amb esperança és experi-
mentar la fortalesa fins i tot en els
moments de més inseguretat.

Finalment el camí esdevé segur
als nostres peus perquè ens manté
la fidelitat. Aquest nou curs farem el
de cada any, el de sempre, però no
ho farem «perquè sempre s'ha fet
així» sinó perquè en la inconstància
de les opinions de la nostra socie-
tat, en la liquiditat de tantes menta-
litats que ens volen guiar, nosaltres
oferim la porta de l'església oberta,
però sobretot el nostre cor obert
perquè cada persona ve amb les
seves inquietuds, amb «els goigs
i les esperances, les tristeses i an-
goixes» a les quals hem de donar
resposta. Ara bé, no els donarem la
nostra resposta, que també a cops
fluctua i ara és això i ara allò, sinó
la resposta de la Paraula que ha es-
tat revelada, la que perdura sempre
fins i tot quan tot s'ensorra.

Aquest camí el fem amb les per-
sones: els consagrats, que han des-
cobert per una vocació concreta
l'únic necessari, i els preveres, que
són instituïts al servei dels batejats;
i amb els laics, que viuen la seva
vocació d'una manera especial en
la societat: en la família i les insti-
tucions, en el món del treball i de
l'educació, en la política i el lleure.

Tots plegats tenim l'origen en el
mateix sagrament: el baptisme, que
ens fa criatures noves; ens uneix la
mateixa pregària: el parenostre, que
ens agermana participant d'un sol
Pare; i tenim una mateixa missió:
l'anunci de la bona nova als homes
i dones del nostre temps. Aleshores
ens trobarem al voltant de la ma-
teixa taula parada amb el pa de la
Paraula i el pa de l'Eucaristia, que
ens l'ha donat el qui fa camí davant
nostre amb la creu fins a la resur-
recció. Jesús mateix ha passat per
un camí incert i accidentat però ple
d'esperança, perquè en definitiva el
motivava la fidelitat al Pare que l'en-
vià. Nosaltres, agraïts, participem
del mateix camí.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona



Maria, mare dels pobres

Ahir, com cada 15 d'agost, vam celebrar la festivitat de l'Assumpció de la Mare de Déu. L'Església proclama que Maria, quan va acabar la seva vida a la terra, va ser elevada al cel en cos i ànima. Un dels pares de l'Església, sant Joan Damascè, ens ho diu d'una manera molt bonica: «Calia que aquella que havia portat al seu ventre el Verb habités en cos i ànima en el tabernacle de Déu.»

El do de l'Assumpció va ser donat a la Mare de Déu per la relació especial que va tenir amb el Senyor. Ella és la deixeblla perfecta de Jesús. Maria va viure com una dona del seu temps: treballava a casa, atenia la seva família, pregava, visitava els seus familiars... No obstant això, tot ho feia sempre unida al seu fill. Trobem una bona prova d'això en el relat evangèlic de les noces de Canà. Quan Maria observa que el vi s'està acabant, diu als servidors: Feu tot el que Jesús us digui (cf. Jn 2,5). Maria sempre

ens condueix a Jesús. La que ens va portar el Fill de Déu ens condueix també cap a Ell.

Maria ens ensenya a fer de la nostra vida un servei als altres. L'Evangeli ens relata que quan la Mare de Déu sap que la seva cosina Isabel la necessita, perquè és més gran i està embarassada de sis mesos, intervé per ajudar-la sense pensar-s'ho dues vegades (cf. Lc 1,39-45). Tant de bo que dia rere dia estiguéssim tan atents com ella a les necessitats que veiem al nostre voltant.

Aquest servei de Maria va dirigit als més pobres. La nostra Mare va estar fins al final al costat del seu fill mort en Creu. Això ens anima a ser al costat de tots els crucificats de la terra. Ella ens ensenya a estar al peu de la creu de les persones que estan soles o pateixen qualsevol tipus d'opressió o d'injustícia. Ella és la mare dels pobres, dels humils, dels que no tenen res, però que ho

esperen tot de Déu. Ella ens acompanya en els moments de dificultat, quan tot ho veiem fosc. Maria ens crida a unir-nos a ella en el cant del *Magnificat* amb tots els pobres de la terra. Si som pobres d'esperit podrem accedir al Regne del cel.

En la solemnitat de l'Assumpció, Maria ens convida també a compartir amb ella la vida eterna. Així ho expressa el papa Francesc, quan ens diu que si vivim amb alegria el servei a Déu, que s'expressa també en el generós servei als germans, el nostre destí, en el dia de la Resurrecció, serà com el de la Nostra Mare celestial (cf. *Angelus*. 15 d'agost de 2018).

Benvolguts germans i germanes, Maria és la nostra esperança. Maria és la llum en el camí, és l'estrella que ens guia enmig de les tenebres de la nostra vida. Demanem-li la fe i l'entrega necessàries per sembrar al món la bona llavor del Regne de Déu.

COMENTARI DE LA PARAULA

Jesús es retira a l'estranger i hi passarà la quarentena

Després d'un greu altercat amb els fariseus i els mestres de la Llei, vinguts de Jerusalem per recriminar-li que els seus deixebles no respectaven les tradicions dels ancians: «Jesús sortí d'allí i es retirà a les contrades de Tir i Sidó», territori cananeu (segons excavacions recents). Mentre s'hi dirigia, apareix en escena «una dona cananea que havia sortit d'aquells confins i anava cridant *darrere d'ell*: "Tingues compas-

sí de mi, Senyor, Fill de David!"». Per comprendre l'escena, cal tenir en compte que tant Jesús com la Cananea han «sortit», l'un, fora d'Israel; l'altra, fora de terra pagana. Ens trobem en terra de ningú. En el seguici de Jesús, a més dels deixebles, s'ha afegit —tan sols segons el Còdex Beza— la dona cananea que representa la terra de Canaan, que els israelites havien conquerit. Els seus deixebles es van acostar i li demanaven: «Acomiada-la, ja que ve cridant des de darrere nostre.» Crida «des de darrere» dels deixebles i «*darrere de*» Jesús molt preocupada per la seva filla: «La meva filla està malament endimoniada.» Del fet d'anar «*darrere de*» Jesús deduïm que és una deixebla, si bé no d'origen jueu, sinó cananeu. Del crit que profereix insistentment, tant «*darrere de*» Jesús com «des de darrere» dels deixebles, inferim que té una ideologia fanàtica centrada en el Messies davídic. Jesús no en fa ni cas, però els seus dei-



GLÒRIA MONÉS

xebles la volen silenciar. Ell li obre una escletxa: «No he estat enviat sinó per aquestes ovelles, les ovelles perdudes de la casa d'Israel.» La Cananea, conscient que Canaan també pertany a Israel, no s'immuta: «Senyor, ajuda'm!» Jesús la posa a prova amb ironia: «No és lícit prendre el pa dels fills i tirar-lo als gossos.» Ella contestà: «Sí, Senyor, si fins i tot els gossos mengen de les molles que cauen de la taula dels seus senyors.» La fe/adhesió a la persona de Jesús: «Dona, gran és la teva fe, que es faci com tu vols», aconsegueix el que s'havia proposat: «I la seva filla es guarí a partir d'aquell moment.»

JOSEP RIUS-CAMPS
Teòleg i bibliista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS
Bibliista i egíptòloga

Què vol dir que l'ésser humà sigui «imatge de Déu»?

«Déu va crear l'home a imatge seva, el va crear a imatge de Déu, creà l'home i la dona» (Gn 1,27). És curiós veure el contrast entre la prohibició d'esculpir o pintar imatges de Déu i la creació feta per Déu de l'home a imatge seva, generant una certa paradoxa que convida a la reflexió. La creació de l'ésser humà queda relligada al propi misteri de Déu, posant-lo en relació directament amb Ell. No es pot perdre de vista que la paraula *adam*, en un primer moment, fa referència a l'ésser humà, a la humanitat sense distinció sexual. L'interrogant què és l'home-dona és respost en aquest cas descrivint-lo com a ésser relacional, com a criatura de Déu, expressant l'estreta relació amb la divinitat. L'important no està en la definició sinó en la descripció, el llenguatge bíblic sempre és evocador, suggerent, obert... En aquest cas, «imatge» no és presentada com a transcripció de l'original, sinó com a participació, com a punt vers el qual tendir. El fet de ser imatge comporta alhora una responsabilitat. Estem convidats a tendir vers Déu, a respondre a la seva invitació des de la llibertat, a viure la vida des de l'amor. I no només això, sinó a veure en i a «l'altre» com a «imatge de Déu», com un tu, referenciant no només la sociabilitat inherent, sinó també la solidaritat i igualtat. Aquesta «imatge de Déu» troba la seva plenitud en Jesucrist, el rostre amorós de Déu, «la imatge del Déu invisible» (Col 1,15), que ens revela que ja no només som criatures de Déu, sinó que participem de la seva experiència de filiació. Estem cridats a ser fills i filles en el Fill (Ga 4,4-7) i per tant, a reconèixer-nos com a germans i germanes.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XX de durant l'any

Lectura primera

Is 56,1,6-7

Deixaré entrar els estrangers a la muntanya sagrada

Lectura del llibre d'Isaïes:

Diu el Senyor: «Compliu els vostres manaments, obreu el bé, que està a punt d'arribar la meva salvació, i de revelar-se la meva bondat. Els estrangers que s'han adherit al Senyor, que es posen al seu servei per amor del seu nom i volen ser els seus servidors, si es guarden de violar el repòs del dissabte i es mantenen fidels a la nova aliança, els deixaré entrar a la muntanya sagrada i celebrar les seves festes en la meva casa d'oració; acceptaré en el meu altar els seus holocaustos i les altres víctimes, perquè tots els pobles anomenaran el meu temple casa d'oració.»

Salm responsorial

66

Que Déu s'apiadi de nosaltres i ens beneeixi, que ens faci veure la claror de la seva mirada.

La terra coneixerà els vostres designis, i tots els pobles veuran la salvació.

R. Que us lloïn les nacions, Déu nostre, que us lloïn tots els pobles alhora.

Que s'alegrin els pobles i cridin de goig.

Vós regiu les nacions amb rectitud i guieu els pobles de la terra. *R.*

Que us lloïn les nacions, Déu nostre, que us lloïn tots els pobles alhora. Que Déu ens beneeixi, i el venerin d'un cap a l'altre de la terra. *R.*

Lectura segona

Rm 11,13-15.29-32

Déu, que ha concedit a Israel els seus favors i l'ha cridat, no es farà mai enrere

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans, tinc una cosa a dir-vos a vosaltres, els qui no sou jueus: Ja que soc el vostre apòstol, miro de posar ben alt el meu servei, esperant que els jueus, que són del meu llinatge, n'estaran gelosos i podré salvar-ne alguns. Si del fet d'haver estat ells exclosos n'ha vingut la reconciliació del món, què no vindrà quan ells s'incorporin? No serà un pas de mort a vida? Quan Déu concedeix a algú els seus favors i el crida, no es fa mai enrere. Vosaltres, en altre temps, no éreu obedients a Déu, però ara que ells l'han desobeït, Déu s'ha compadit de vosaltres; igualment Déu es vol compadir d'ells, que ara, mentre es compadia de vosaltres, no li han estat obedients. Déu ha deixat els uns i els altres captius de la desobediència, per compadir-se finalment de tots.

Al·leluia

Mt 4,23

Jesús predicava la Bona Nova del Regne, i guaria en el poble tota maldia.

Evangeli

Mt 15,21-28

Dona, quina fe que tens!

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús es retirà a la regió de Tir i de Sidó, i sortí d'allà una dona cananea cridant: «Senyor, fill de David, compadiu-vos de mi: la meva filla està endimoniada.» Jesús no li contestà ni una paraula, però els deixebles

li demanaven: «Despatxeu-la d'una vegada: només fa que seguir-vos i cridar.» Jesús els respongué: «Únicament he estat enviat a les ovelles perdudes del poble d'Israel.» Ella vingué, es prosternà i digué: «Senyor, ajudeu-me.» Jesús li respongué: «No està bé de prendre el pa dels fills per tirar-lo als cadells.» Ella li contestà: «És veritat, Senyor, però també els cadells mengen les engrunes que cauen de la taula dels amos.» Llavors Jesús respongué: «Dona, quina fe que tens! Que sigui tal com vols.» I a l'instant es posà bona la seva filla.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FÉRIAL II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 4)

Agost

16. DIUMENGE

Diumenge XX de durant l'any, Verd. Lectures: Isaïes 56,1-6-7 / Salm 66 / Romans 11,13-15.29-32 / Mateu 15,21-28

SANTORAL: Esteve d'Hongria, rei; beat Joan de Santa Marta, prev. i mr.; Roc, pel.; Serena, emp.

17. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Ezequiel 24,15-24 / Salm Deuteronomi 32,18-21 / Mateu 19,16-22. Girona: *Beat Enric Canadell (MO), Vermell.*

SANTORAL: beat Bartomeu Laurel, rel. i mr.; Beatriu de Silva, rel. i fund.; Eusebi, p. i mr.; Jacint de Polònia, prev.

18. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Ezequiel 28,1-10 / Salm Deuteronomi 32,26-36 / Mateu 19,23-30

SANTORAL: Agapit, mr.; Helena, emp.; beat Manès de Guzmán, prev.; Patrici, b.; beat Nicolau factor, prev.

19. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Ezequiel 34,1-11 / Salm 22 / Mateu 20,1-16. Tarragona: **Sant Magí (MO), Vermell.**

SANTORAL: Ezequiel Moreno, b.; Joan Eudes, prev. i fund.; Lluís d'Anjou, b.

20. DIJOUS

Sant Bernat (MO), Blanc. Lectures: Ezequiel 36,23-28 / Salm 50 / Mateu 22,1-14

SANTORAL: beat Arquimbau, prev. i mr.; Cristòfor i Leovigild, mr.; Samuel, prof.

21. DIVENDRES

Sant Pius X (MO), Blanc. Lectures: Ezequiel 37,1-14 / Salm 106 / Mateu 22,34-40

SANTORAL: Bonosi i Maximia, mr.; Ciríaca, viuda; Privat, b. i mr.

22. DISSABTE

Benaurada Verge Maria (MO), Blanc. Lectures: Ezequiel 43,1-7a / Salm 84 / Mateu 23,1-12

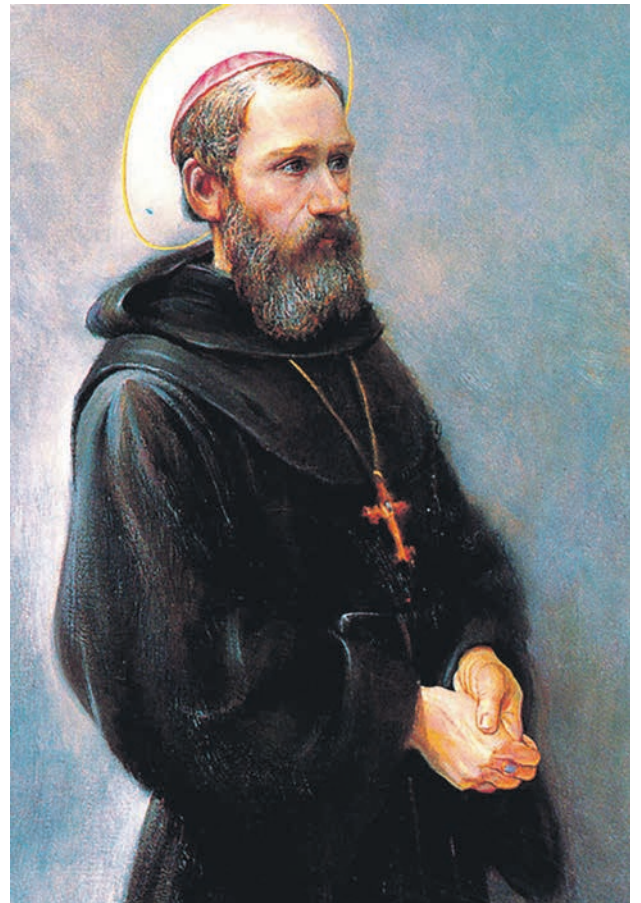
SANTORAL: Timoteu, mr.

El Sant 19 AGOST

Ezequiel Moreno

Els missioners cristians no només prediquen on no hi ha arribat la Paraula de Déu, sinó que la continuen anunciant on calgui i quan calgui i fan tot el possible en bé del poble. Això és el que va fer sant Ezequiel Moreno (1848 - 1906).

Fill de La Rioja, el jove Ezequiel va entrar als agustins recol·lectes de Monteagudo, Navarra. La congregació el va enviar a les missions de les Filipines, on va ser ordenat sacerdot. Empès per una gran voluntat de servei, va demanar ser enviat a Colòmbia per restaurar una província recol·lecta del sud del país. Allà va predicar i va administrar els sagraments enmig de dificultats de tota mena, i es va entregar als més pobres. A causa del seu zel apostòlic, el 1894 va ser nomenat bisbe de Pasto, quan aquesta diòcesi es veia sacsejada per la inestabilitat social i política i per un anticlericalisme naixent. Sant Ezequiel Moreno va maldar per acollir tots els fidels fins que, aclaparat per les circumstàncies, va presentar la renúncia. Tanmateix, el Papa no la va acceptar i va haver de continuar com a pastor amb una abnegació total. Finalment, la mala salut el va obligar a tornar a la seva primera comunitat, Monteagudo, on va morir de càncer. Va ser canonitzat per Joan Pau II el 1992.



El títol per a cada lectura

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Professor de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona



Els llibres litúrgics són uns autèntics pedagogs per a la celebració. Si deixem que ells ens agafin la mà, sempre anirem segurs.

Avui ens volem referir a l'ajut que ens presten en la litúrgia de la Paraula, a fi de fer-ne una celebració adient i d'aprofundir en la seva comprensió.

Cada lectura està proveïda de quatre elements significatius: el primer és la indicació del text. Amb ell, el lector, anuncia a l'assemblea quin text sagrat es disposa a escoltar: *Lectura del segon llibre dels Reis*, seguit del capítol i dels versets, això en lletra vermella (rúbrica) perquè no es llegeix en veu alta. En segon lloc, el títol que encapçala cada lectura, també en color vermell. Tret sovint de les mateixes paraules del text, amb ell s'indica el tema principal de la lectura i perquè, quan és necessari, es vegi amb el títol quina relació hi ha entre les lectures de la missa (cf. *Ordo Lectionum Missae* 123). El tercer element són les paraules introductòries: *En aquell temps, etc.* Després d'aquestes paraules ve, pròpiament, el començament de la lectura. I, en darrer lloc, tenim l'aclamació final: *Paraula de Déu o Paraula del Senyor*.

D'aquests quatre elements, fixem-nos, ara, en el segon. El títol és molt important a fi de centrar adequadament el text bíblic en el seu marc litúrgic. Pensem en el text més vegades llegit durant l'any en la litúrgia. Ens referim a l'anunciament de l'àngel a Maria (Lc 1,26-38). En la solemnitat de l'Anun-

ciament del Senyor, el títol que hi llegim és: *Tindrà un fill*. És evident el centre d'aquest fragment bíblic i, per això mateix, la primera lectura és Is 7, quan el profeta anuncia davant el rei Acaz que la verge tindrà un fill, l'Emmanuel.

En la solemnitat de la Concepció Immaculada de la Benaurada Verge Maria, trobem, també, el mateix text i, en aquest cas, el títol és: *Déu te guard, plena de gràcia*, perquè es vol subratllar l'absència de pecat en Maria, privilegi ja anunciat en el protoevangeli de Gn 3 que, per això, és la primera lectura d'aquest dia litúrgic.

També en el quart diumenge d'Advent, cicle B, i en el dia 20 de desembre, és proclamada aquesta perícopa evangèlica i, aquesta vegada, amb el títol: *Déu t'ha concedit el seu favor i tindrà un fill*, en el marc de l'espiritualitat pròpia d'aquest temps litúrgic, marcat per l'anunci de l'arribada del Messies i l'espera de la redempció.

Evidentment, aquest passatge evangèlic forma part dels textos de les misses del comú de la Mare de Déu, i de celebracions que es troben en calendaris particulars.

El títol és un gran ajut perquè els lectors sàpiguen on han d'emfatitzar la seva proclamació i, així mateix, per als predicadors, a fi de centrar la seva homília en el tronc de la celebració de la Paraula, evitant, així, divagacions que avorriren l'assemblea impeding, alhora, que tingui una comprensió espiritual i vital de la paraula divina.



Angelica Mendoza

La Mare Teresa de Calcuta, una de les figures homenatjades.

Dia Mundial dels Avis (II)

IGNACIO BUQUERAS Y BACH

Acadèmic numerari de les Reials Acadèmies de Doctors d'Espanya, Europea de Doctors, i de la Mar, i de la Diplomàcia del Regne d'Espanya

Varen ser presidents de ponències, entre altres personalitats: Antonio Jiménez Blanco i Federico C. Saiz de Robles, que havien estat respectivament presidents del Consell d'Estat i del Tribunal Suprem; Julio Rodríguez Villanueva, que havia estat rector de la Universitat de Salamanca; Carmen de Alvear, Alfonso López Quintas, Emilio Romero... A l'acte de clausura, a més de la lectura de les conclusions de les 14 ponències debatudes, es varen homenatjar destacades personalitats per la seva trajectòria de vida al servei dels altres. Entre elles, la Mare Teresa de Calcuta, l'escriptora Glòria Fuertes, el cardenal emèrit de Toledo, Marcelo González Martín i el president del Comitè Espanyol de la UNICEF, Joaquín Ruiz Giménez.

L'acte de clausura el va presidir l'alcalde de Madrid, José M. Álvarez del Manzano, i hi van intervenir la secretària general d'Assumptes Socials, el subsecretari de Medi Ambient i el president del Comitè Executiu del Congrés i de la Fundació Independent.

Entre les 15 conclusions aprovades majoritàriament pels congressistes, em permeto destacar, a més de la ja mencionada creació del Dia Mundial dels Avis, les següents:

- Impulsar i fomentar la participació i l'associacionisme.
- La gent gran ofereix a la societat amor, entrega, disponibilitat i capacitat d'escoltar; i demanen a la societat comprensió, acollida, respecte i participació en la vida familiar.
- A Espanya hi ha pobresa i marginació, especialment entre la nostra gent gran.
- Invitar la gent gran a convertir-se en gestors i difusors de cultura.
- Anivellar les prestacions socials espanyoles amb les de la resta de la Unió Europea.
- L'exempció de l'impost de la renda de les persones físiques de tots els havers passius.
- Potenciar l'establiment i permanència del metge de família.
- Ensenyar a comprar bé i a consumir millor.
- Demanar amb humilitat, no exempta de fermesa, als mitjans de comunicació social, una major atenció als interessos, demandes i preocupacions de les persones grans.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Tots salvats?

Una família coneguda va perdre fa poc un membre, un avi que jo coneixia. No em va ser possible anar al funeral i els vaig trucar. Els vaig preguntar quan farien una missa pel difunt i em va sorprendre la resposta que em van donar: «Una missa? Per què? L'avi és al cel!» Aquesta mentalitat està molt estesa i no es contempla ni tan sols la possibilitat que pugui condemnar-se algú. És així?

Una qüestió sovint plantejada i més d'una vegada tractada en aquesta columna al llarg dels anys. Avui no abundaré en arguments doctrinals que ja he donat i que es poden trobar fàcilment al Catecisme de l'Església catòlica. Malauradament molts pensem des de les emocions i això ens porta a conclusions esbiaixades. Potser no cal pensar només en la possibilitat de la condemna eterna, sinó també en la convenient purificació d'això que en diem «purgatori» i que és el més adient amb la raonabilitat de la pregària pels difunts. També constatem una gran desviació envers la sensibilitat catòlica tradicional. Allò que s'hauria de veure com el més congruent amb la fe, una missa pel difunt, ara es veu com una raresa supèrflua. Aquesta mentalitat també amaga la pretensió que ho coneixem tot d'una persona i que, per tant, podem fer un judici definitiu de salvació, cosa que només correspon a Déu, ja que només Ell veu el cor i les intencions. Moltes vegades a la història hem fet judicis definitius de persones, per a bé o per a mal, i que després s'han sabut moltes coses d'aquella persona que desmentien totalment el nostre judici. També hi afegiria una consideració que penso útil per il·luminar aquest debat. Déu ens permet escollir, fins i tot quan, fent un mal ús de la llibertat, podem triar el mal. Hi ha unes paraules a l'Antic Testament que sempre m'han impressionat: «Mira que poso davant teu el bé i el mal, la vida i la mort. Escull el que vulguis.» Doncs si Déu ens deixa escollir, qui som nosaltres per negar aquesta possibilitat? No pensem a rampellades de sentiments...

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

«Calamares a la romana»

El títol d'aquest article, *Calamares a la romana*, és el mateix que ha posat al seu últim llibre (Espasa 2020), Emilio del Río Sanz, professor de Filologia Llatina, apassionat de la cultura clàssica. Alberto Grimaldi l'ha entrevistat per al diari *El Día*, de Còrdova, i el professor ofereix una sèrie de perles interessants sobre els romans i Andalusia. Per exemple, «Andalusia era la joia de la corona del món romà». Per això, molts dels seus costums. Els romans vivien en blocs de pisos, de sis o set plantes. I com que no tenien llum elèctrica, ni cuines, feien la vida als bars. «Per això tenim aquesta passió per aquests locals i per fer vida al carrer. Són invents romans que han tornat després de milers d'anys», subratlla Emilio del Río. «Per a bé i per a mal, som romans. En la manera d'entendre la vida i d'entendre'ns nosaltres mateixos i també els nostres vicis. I com en la política, que també té les virtuts i els vicis dels romans, crec que hem perdut una cosa important: l'extraordinària capacitat d'oratoría de la política romana. Ara ja no cal convèncer perquè et votin, ho fan per disciplina de partit. I una altra qualitat important: per als romans, la gent gran era clau en la societat. I assimilaven que del fracàs en podia sorgir alguna cosa bona. D'Enees, un derrotat a Troia, en va néixer l'Imperi. La nostra societat no tolera el fracàs.»

I, amb tot, malgrat tots els valors que ens van transmetre els romans, a Alemanya, Anglaterra i França estudien més llatí que a Espanya. Al seu llibre, el professor Del Río lloa Andalusia, com a «terra esplèndida, amb una gent i un nivell de desenvolupament extraordinari». I, fins i tot és possible que ni els mateixos andalusos ho sapiguem.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Josep Ruaix: clar, precís, treballador

Gràcies a Josep Ruaix jo sé parlar i escriure bé el català. I això perquè tinc ben estudiats tots els seus llibres i perquè el vaig tenir dotze anys de professor a l'acadèmia Vertex (Barcelona).

Tan bon punt vaig saber que a *Catalunya Cristiana* publicàveu la seva experiència sobre «Església i llengua» vaig córrer a no deixar-me'n perdre ni una lletra.

A Ruaix ja el coneixia, però no pas amb la profunditat, detalls i compromís lingüístic amb què, gràcies a les vostres pàgines, ara el conec. Penso que és un deure conèixer els bons mestres, les persones que ens fan seguir l'Església i estimar la llengua. El simple títol «Església i llengua» ja em despertà interès, m'enamora.

Que a Catalunya l'Església se'n expressi en català és de lloar, i són de lloar tots els qui van fent possible de tenir tan bons escrits i tan bones traduccions.

Valguin, doncs, aquestes lletres no solament per admirar i regraciar Ruaix sinó també tants altres escrits que a través vostre ens encomanen fe, cultura i humanitat.

Cordialment,

RAMON SANGLES I MOLES
Torelló

Gràcies, Joan Pallarès

Soc subscriptor de *Catalunya Cristiana* i llegeixo habitualment els escrits de Joan Pallarès a la secció «Gent de casa».

Fa uns dies, em va agradar molt llegir sobre una persona que vaig tenir la sort de conèixer: Mn. Taulé.

De fet, quan va morir, l'any 2007, els meus quatre germans i jo li vam dedicar un escrit que va aparèixer

publicat a *Xarxa*, la revista de l'arxiprestat centre de Sabadell.

Com a músics, va ser un privilegi tenir-lo com a rector de la parròquia veïna a la nostra.

Gràcies, Joan Pallarès, pels escrits que homenatgen persones que han aportat tant a l'Església catalana.

NARCÍS MACIÀ
Sabadell

Bons records

Quants records que m'aporta la carta de n'Albert Parareda publicada en el núm. 2.130!

Jo vaig néixer a Rupit el 1945. Un dia a la setmana, en sortir d'«estudi», (els nens anàvem a «estudi» i les nenes a «costura») anàvem a «doctrina» i, quan acabàvem, cantàvem la cançó publicada en aquesta carta. I la cançó continuava:

*«Jesús, bona lliçó,
serà com la llavor que, tota xica,
després es multiplica,
i un dia florirà
i als nostres cors viurà.»*

Tan bé que...»
Salutacions.

JOAN PLANELLA JUVANTENY
Sitges

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Oriol Junqueras, historiador i polític

«Diria que la meva fe s'ha enfortit, tot i que ja sabeu que la fe és també una lluita constant amb un mateix»

El Quadern de Cristianisme i Justícia núm. 207 (*Desarmar els inferns. Practicar la no violència de Jesús avui*) referit a la noviolència activa, la tercera via de Jesús a les sortides clàssiques de l'acció-reacció o el silenci submís, emmarca les preguntes que formulem a Oriol Junqueras i que contesta per escrit a través de la seva advocada dies abans de tornar a ingressar a presó després que el Jutjat de Vigilància Penitenciària 5 de Catalunya suspengués el tercer grau de diversos presos independentistes.

Amb quin esperit encara cada dia?

Procuro encarar cada dia amb el mateix esperit que he encarat la resta de dies de la meua vida: amb afany constructiu, amb voluntat de servir i d'aportar, però també d'aprendre. Per tant, el que intento és que cada dia sigui útil, que serveixi per a alguna cosa. No negaré que hi ha dies en què es pot fer feixuc, però des de la presó he escrit llibres i articles, he fet classes als companys presos i actualment també puc col·laborar amb la Fundació Universitària del Bages. Alhora, soc el president d'Esquerra Republicana de Catalunya i exerceixo com a tal. Puc dir, doncs, que el dia a dia a la presó el mantinc ocupat en el que han estat les meves passions de sempre, la docència i el servei al meu país.

La seva família, com es veu afectada? S'hi sent acompanyat?

És clar que em sento acompanyat per la meua família. La Neus és una dona forta i a casa tothom té clar que la meua presó és política i que contribueix a fer visible la causa de l'autodeterminació de Catalunya i els límits que li imposen. Ella ha estat al meu costat en tot moment i m'ha



encoratjat per reforçar la convicció d'estar fent allò correcte. Pel que fa als nens, en Lluç potser ha patit una mica més la meua absència pel fet de ser més gran, mentre que la Joana ho ha viscut d'una altra manera. Afortunadament tenim molts amics a Sant Vicenç que ens ajuden a fer-ho tot més suportable.

Al nostre setmanari hem publicat algun article de vostè i el P. Hilari Raguer. Aquest acompanyament a la presó té noms concrets pel que fa a gent d'Església?

És coneguda la meua proximitat a Montserrat, també pel que representa com a un dels principals centres espirituals i de coneixement de Catalunya. Des de Lledoners estant, Montserrat és encara més proper i puc veure cada dia la silueta tan particular de la muntanya. Juntament amb el fet d'estar més a prop de la família —que és el principal— és un dels elements que més em van fer valorar el meu trasllat des d'Estremera. Amb Hilari Raguer ens uneix, a banda de la fe, l'interès per l'estudi de la història i unes certes afinitats polítiques. Recordeu el seu llibre *Ser*

Oriol Junqueras
afronta el dia a
dia amb un afany
constructiu.



Quins costos està assumint en termes de sacrifici personal? Quin sentit té tot aquest sofriment?

En termes de sacrifici personal, és evident que els costos són alts en tant que m'han privat de llibertat durant uns anys de la meua vida que ja no recuperaré. En canvi, si parlem del sentit que té, ja és una altra cosa. La presó serveix per fer visibles els límits de les nostres llibertats col·lectives i ajuda a conscienciar de la necessitat d'exemplar-les. Diverses lluites, en diversos períodes històrics, arreu del món, han comportat presó pels qui les han lliurat i, segurament, hi hauria qui, en aquell precís moment, es preguntava si valia la pena pagar un preu tan alt. Més endavant, quan ja ho veiem amb suficient perspectiva històrica, tots entenem que sense els presos polítics no hauria estat possible superar situacions d'injustícia que havien estat normalitzades pel sistema imperant i que avui ens semblen intolerables. Això pot valdre tant pels insubmisos, com per lluites anticolonials, com pels drets laborals, com per la defensa de la llibertat sexual... i també per la causa de la independència de Catalunya.

Com es prepara per aquest captivament? Troba força en la pregària o en l'eucaristia? La seva fe s'ha enfortit o bé s'ha afeblit amb aquesta experiència?

Sí, la pregària és evident que m'ajuda a trobar força, però també, com deia abans, el continuar servant les causes en les que he cregut sempre i el suport determinant de la meua família. Diria que la meua fe s'ha enfortit, tot i que ja sabeu que la fe és també una lluita constant amb un mateix.

Estimar els adversaris

Martin Luther King deia que el missatge més difícil de l'Evangel·li i «indispensable per a la nostra supervivència» és el mandat de Jesús «Estimeu els vostres enemics, pregueu pels qui us persegueixen». Com ho hem de fer per estimar l'adversari?

És possiblement un dels mandats de Jesús més potents, per bé que és un dels més difícils de comprendre. Estimar els amics és més senzill i, per tant, podríem dir que és la part fàcil dels preceptes cris-

independentista no és cap pecat, per exemple. En tot cas, pel que fa a altres noms concrets, m'agradaria dur-ho amb la màxima discreció possible per respecte a tothom.

S'hi sent reconegut, en la pràctica de la no violència activa?

Totalment. En l'injust judici al qual vam ser sotmesos no ens vam cansar de dir que nosaltres mai no havíem avalat cap actitud violenta. De fet, no només no hem fomentat mai la violència, sinó que hem estat víctimes de la violència de l'Estat quan volíem dur a terme un exercici democràtic, com és un referèndum d'autodeterminació. Conscients que érem vistos i escoltats per moltes persones arreu del món, tant en Raül Romeva com jo vam voler parlar de la no violència, per tal que s'hi poguessin veure emmirallats col·lectius i pobles d'arreu del món. En el cas concret de Jesús, ja que m'ho pregunteu, és evident que del cristianisme hi han pouat els líders de la lluita no violenta arreu del món. Jesús va demanar als seus deixebles que fossin capaços d'estimar els seus enemics, perquè és la millor manera de desarmar-los.

«Procuo encarar cada dia amb afany constructiu, amb voluntat de servir i d'aportar, però també d'aprendre»

«A casa tothom té clar que la meua presó és política i que contribueix a fer visible la causa de l'autodeterminació»

tians. Ara bé, allò complicat és ser capaços de comprendre els motius, la manera de ser, els impulsos dels nostres enemics. Quan Martin Luther King es refereix a aquest missatge, està demanant als seus seguidors un esforç ingent, que siguin capaços d'imposar-se als seus impulsos primaris, d'altra banda ben comprensibles en termes humans. Al sermó de la muntanya Jesús també insta els seus deixebles a parar l'altra galta. Aquesta expressió sovint, en la cultura popular, és ridiculitzada com a senyal de feblesa, de covardia... i en canvi és d'una fortalesa tal que tothom que es proposi complir-la, en un moment o altre, tindrà defalliments i rellicades. Ara bé, quan una lluita política s'emmiralla en aquests preceptes i és capaç de mantenir-se serena i pacífica en el seu convenciment esdevé molt més potent pel que fa a la seva capacitat de convicció. Martin Luther King, Gandhi o Mandela són referents a nivell mundial perquè van posar-ho en pràctica i les seves causes van poder vèncer perquè es van guanyar, en part, l'admiració de membres dels col·lectius que els oprimien.

Creu que la seva actitud està penetrant en la consciència dels adversaris?

Potser és aviat per avaluar si la nostra actitud ha penetrat en la consciència dels adversaris. En tot cas això formarà part d'un procés històric en el qual segurament el paper dels presos polítics hi haurà tingut una contribució determinant, però encara falta perspectiva per veure-ho amb prou nitidesa.

Joan Morera al Quadern de Cij que hem referit sosté que «el mite de la violència redemptora és la religió que domina avui, davant la qual és blasfem plantejar-hi interrogants». Com s'ha alliberat vostè d'aquest mite i ha decidit desobeir-lo?

No sabria dir si és del tot encertada aquesta afirmació que diu que la violència redemptora «domina». No em sembla que la majoria de gent es mogui en aquestes coordenades i, per tant, no sento que me n'hagi hagut d'alliberar.

Els seus entenen el que vostè està fent?

Els meus és una denominació una mica vague. Per mi *els meus*, i sempre he intentat que fos així,



Primera visita de Junqueras a Sant Vicenç dels Horts, el 17 de juliol, després de més de dos anys.

«Des de Lledoners estant, Montserrat és encara més proper i puc veure cada dia la silueta tan particular de la muntanya»

«Del cristianisme hi han pouat els líders de la lluita no violenta arreu del món»

tant quan era alcalde de Sant Vicenç dels Horts com posteriorment, són els meus veïns, els meus conciutadans. Si ho agafem des d'aquest punt de vista vast, crec que, en general, sí que s'entén el que estem fent. Segur que hi ha gent que no hi estarà d'acord, fins i tot gent a qui li caurem malament i ens pot rebutjar, però les enquestes ens valoren bé com a líders polítics. Si pels *meus* entenem l'independència en general, també crec que una grandíssima majoria de l'independència entén què fem, per més que hi pugui haver reduïdes més impacients que puguin estar disconformes. Si, reduint-ho més, els *meus* són els d'Esquerra Republicana de Catalunya, crec que hi ha pràcticament unanimitat en la convicció d'estar fent allò correcte.

Eficàcia dels mètodes no violents

Barbara Deming defensava que «l'eficiència del mètode no violent no depèn de la bona voluntat de l'adversari, sinó de la capacitat del moviment



«La presó serveix per fer visibles els límits de les nostres llibertats col·lectives i ajuda a conscienciar de la necessitat d'eixamplar-les»

«Estimar els amics és més senzill (...) allò complicat és ser capaços de comprendre els motius, la manera de ser, els impulsos dels nostres enemics»

per guanyar-se la simpatia de tercers i desautoritzar la legitimitat i els fonaments polítics de l'adversari». Creu que s'està avançant en aquest camí?

Ja fa temps que s'hi està avançant. Si no fos així, l'adversari no necessitaria recórrer a la fabulació i a la nostra criminalització. En tindria prou amb presentar els seus arguments d'una manera objectiva. En canvi, si necessita recórrer a la repressió, si necessita adulterar la realitat, és que no s'hi sent còmode i sap que està perdent la batalla de la legitimitat.

Vostè és historiador. La història sovint està feta a partir de les guerres i els enfrontaments. És possible escriure una història en clau de pau?

Justament perquè soc historiador puc dir que les guerres i els enfrontaments mai han estat acceptats com el millor camí per resoldre els conflictes. És habitual veure com els bàndols de les guerres sempre necessiten justificar la seva violència. És a dir, que poques vegades es fa des de l'apologia directa de la violència, sinó partint de la base de la legítima defensa i a partir de la victimització, encara que se sigui el botxí. Per tant, la història està feta a partir de guerres, sí, però aquest mai ha estat l'escenari idoni per a la humanitat. Sé que els temps canvien i que en el nostre context no podem plantejar una lluita per la independència com les que eren usuals a finals del segle XIX, per exemple. Perquè no ens agrada, perquè no ho volem i perquè, alhora, no és possible.

En una carta dominical l'arque-

bisbe Planellas observava que «la història de l'Església ens mostra com la instrumentalització del cristianisme per part de la política ha estat un fet recurrent». Què li sembla aquest emergir de «determinats populismes polítics que han fet ostentació de símbols religiosos cristians»?

No és un fenomen exclusiu del període històric que ens ha tocat viure. El poder ha intentat valdre's, des de fa segles, de la religió com a una eina per imposar la seva voluntat. En aquest país, no fa pas gaire, vam estar sotmesos a una dictadura que es reivindicava com a paladí del cristianisme. Ara bé, molts d'aquests règims utilitzen la imatge del cristianisme per exercir uns valors contraris als que va professar el mateix Jesús. Molt allunyats de l'esperit del sermó de la muntanya que abans citàvem. És, doncs, una forma d'hipocresia.

Com va quedar la qüestió de poder treballar a l'Arxiu Tarradellas al monestir de Poblet? Vostè és un apassionat de l'Arxiu Vaticà, té ganes de tornar-hi?

De moment, com ja hem comentat, estic donant classes a la Fundació Universitària del Bages i, per ara, no ho estic fent al monestir de Poblet. Són dues facetes de l'ofici d'historiador, tant la d'impartir classe com la de fer recerca als arxius. La meua relació amb l'Arxiu Vaticà ve de quan hi vaig fer una estada de recerca per estudiar-hi les relacions entre la Santa Seu i Espanya durant la Guerra de Successió. Sí que m'agradaria tornar-hi algun dia, encara que fos per recordar els vells temps.



**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
 Historiador
 jpallarespersonat@gmail.com



Notes de toponímia catalana d'arrel religiosa (VII)

El *Mas de la Missa* és a Tortosa i el *Puí de la Missa* a la Vall de Cardós, *Cal Misses* al Prat de Llobregat. De monestirs, n'hi ha molts a Catalunya, però *Cal Monestir* és a Cardona, el *Monestir* a la Ribera d'Urgellet i el *Turó del Monestir* a Clariana de Cardener. Monistrol prové de *monestir*: *Monistrol d'Anoia*, *Monistrol de Calders*, *Monistrol de Montserrat*, però també *Can Monistrol* a Polinyà, *Monistrol* a Oliola, *Plans de Monistrol* a Sant Sadurní d'Anoia, *Monistrolet* a Rajadell.

La «caritat», una virtut teològica, la veiem sempre associada a llocs muntanyencs, generalment de pas: *Collada de la Caritat*, *Ogassa*; *Pla de la Caritat*, *Pardines*, o en diversos cims: *Puig de la Caritat*, l'Estany o Sant Joan de les Abadesses, *Serrat de la Caritat*, *Planols*. La «gràcia» és ben present, no només *Gràcia* a Barcelona o *Sabadell*, *Coll de Gràcia* a Alcover; *El Miracle* és un santuari a Riner, però *Puig*

Miracle és a Aiguamúrcia i la *Platja i Punta del Miracle* a Tarragona.

La «pietat» apareix en diversos llocs. *La Pietat* a Ulldecona és també la contrada que envolta l'ermita d'aquest nom, el mateix que a la Morera de Montsant, però hi ha un *Barranc de la Pietat* al Pallars Sobirà, un *Torrent de la Pietat* al Ripollès i el *Mas Vilanova de la Pietat* a Palamós.

El «rosari» ens apareix com a topònim als municipis d'Alt Àneu i a Naut Aran, en topònims aranesos com *Estany del Rosari*, *Lac gelat de Rosari*, *Tuc Rosari de Bacivér*, *Estany Rosari d'Àrreu*. Fora de Pallars Sobirà i Val d'Aran, el nom «rosari» el trobem a la *Punta dels Rosaris* a Lloret de Mar i el *Portell de les Processons* és un coll de Coldejou.

El *Coll de la Salve* és a Alforja i també a Gandesa, en canvi el *Parenostre*, que existeix com a topònim en altres terres no l'hem pogut trobar aquí, com també hi ha poblacions anomenades *Ave Maria*, nom que sí que trobem a Catalunya en el *Cap d'Avemaria*, un cim a l'actual municipi de les valls de Valira. Igualment, hem tingut notícia d'alguna *Font de l'Ave Maria* sense poder-ne precisar l'indret.

També tenim la *Vall de la Novena* a Vilalba dels Arcs, el *Puig de l'Ofrena* a Vidrà i el *Turó de les Ofrenes* a Sant Ferriol. El «perdó» també figura, escassament, com *Mas del Perdó* a Juncosa o *Font del Perdó* a Bovera.

Mitja dotzena de llocs fan referència a l'«altar»: els *Altars* a Sort; *Collada i Serra d'Altars* a la Torre de Cabdella, també els *Plans de Breviari* són a Alt Àneu. En canvi, el mot «calvari», referit a un indret on es venera la creu i rememora la mort de Crist, o en alguns casos es refereix a una ermita, n'hi ha arreu: a Gandesa, Cardona, Ripoll, Girona, la Selva del Camp, Nulles, Badalona...

Si cada poble té el seu campanar, la «campana» és present en els noms de lloc: *Mas de la Campana*, Reus i Gandesa; *Font de la Campana*, Fullella; el *Campanar*, Llançà; *Turó de les Campanes*, Alins; *Serra de la Campaneta*, Gavet de la Conca o la *Campanera*, Penelles.



Tots els pobles tenen el seu campanar, a vegades també les petites ermites, com aquesta del Berrús. Any 2017.



Actualment sembla que només hi ha uns 20.000 lleons al planeta.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Els lleons són també una espècie amenaçada

Aquests animals tan coneguts i típics, que amb el nom de «reis de la selva» es troben en tantes narracions de com és la natura al nostre planeta, no són cap excepció en la llista dels que es troben en perill d'extinció. El seu nombre a l'inici del segle XX era d'uns 200.000, però cap a finals de segle ja només se'n comptaven uns 75.000, i actualment sembla que només en resten uns 20.000, amb el perill, si no s'hi posa remei, que d'aquí a vint anys ja es vegin reduïts a la meitat d'aquesta xifra. Aquest és el resultat de la gestió portada a terme per investigadors del Regne Unit de la Universitat d'Oxford.

Fa uns deu mil anys el lleó, que és el felí més gran després del tigre, estava estès a tot el planeta, igual que l'home, segons sembla, però ara només n'hi ha a l'Àfrica. L'estudi que han fet des d'Oxford ha estat de 47 àrees amb lleons (del total dels 67 llocs on encara se'n troben). És el recull més complet fet fins ara. El resultat ha estat de gran aproximació, tot i que no complet del tot. Les dades d'alguns països (com ara Angola, Somàlia, el Sudan del Sud i Etiòpia) són irregulars, però això no ha impedit que el resultat global sigui molt aproximat a la realitat. Un dels autors de l'estudi, Philip Herschel, ens diu: «Els lleons han desaparegut ja del 75% de la seva extensió històrica a l'Àfrica i,

en concret, a l'Àfrica Occidental han perdut el 90% del seu àmbit històric. Les xifres del nostre estudi mostren que el lleó pot desaparèixer a l'Àfrica si no es fa res. La nostra projecció és que a l'Àfrica Occidental, Central i de l'Est el 50% dels lleons desapareixeran els propers 50 anys.»

Totes les poblacions estan minvant dràsticament. I quines en són les causes? Són moltes: pèrdua d'hàbitats (a causa de les activitats humanes agrícoles), desaparició de les seves preses (herbívoros que els serveixen d'aliment), matances organitzades... I per què hi ha matances? Per protegir els assentaments humans i també per obtenir, en cacera furtiva, ossos de lleó i vendre'ls a la Xina, on en fan ús per a la seva medicina tradicional. I encara cal afegir-hi la simple cacera esportiva, que encara es practica de vegades, com és el cas del lleó anomenat *Cecil*, que a Zimbàbue va ser víctima d'una cacera il·legal.

Els autors de l'estudi proposen reclassificar l'estatus del lleó, considerat com una espècie vulnerable en la llista d'espècies en perill de la Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa. Que a l'Àfrica Occidental es consideri en perill crític; a l'Àfrica Central, en perill i al Sud, de menor preocupació. Desitgem que la proposta sigui atesa i es pugui parar el declivi de l'espècie.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya



**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**
Arxiver dels Caputxins



TRADICIONS
GASTRONÒMIQUES (7)

La ceba és «la reina» del sofregit

Els entesos diuen que la ceba (llat., *Allium cepa*; cast., *cebolla*) ja es conreava a l'Àsia fa més de cinc mil anys. Estudis recents han posat en relleu que és una verdura molt beneficiosa per a l'organisme, puix que és molt baixa en sodi, sense greixos i molt rica en vitamines i minerals. A més, la ceba és un poderós antioxidant; és diürètica, bactericida i ajuda enormement a combatre el restrenyiment.

En els guisats de l'antiga cuina catalana, la ceba hi és molt present, especialment des del període medieval i és inimaginable un sofregit català sense ceba! La ceba es pot presentar a taula de moltes maneres: crua, macerada amb vinagre i després ben amanida amb oli; escalivada al caliu i, també, presentada a guisa d'acompanyament de carns, bacallà esqueixat o anxoves; o àdhuc bullida amb patata i altres verdures. De cebes, n'hi ha una gran varietat: la ceba morada, que és picant i no és tan dolça; la ceba xata o gallega; la bavosa blanca; la rosada de Figueres, que és molt melosa i dolcenca; l'escalunya, que és petitona però molt gustosa; la ceba rossa, que és molt apta per fondrejar i confitar; la vigatana i, sobretot, la ceba blanca, que és la més estimada per guisar.

De la cuina d'aprofitament destaca un popular «platillo» empordanès anomenat *agafa-sants*, on la ceba hi té un

gran paper en el sofregit previ. Aquest plat gironí se sol preparar així: en una cassola de fang hom hi prepara el sofregit amb ceba rosada de Figueres, amb tomàtecs pelats, sal i pebre; quan hagi passat un quart d'hora s'hi aboca un got d'aigua. A part es fa la batuda d'ous de gallina i es barreja amb la farina desfeta amb llet, i es fa una truitada, no massa espessa. Després s'hi espolsa per sobre una picada d'alls, ametlles i julivert i es gratina la truitada al forn. Aquest és un plat de bon nodriment, que ve de gust a tot temps.

També és molt gustosa, i de senzilla elaboració, la sopa de ceba conventual, que se sol cuinar d'aquesta manera: «A dins d'una cassola ben untada de llard hi posaràs ceba picada, uns quants grans d'all, un parell de tomàquets i una mica de julivert, tot molt menudet. Ho faràs sofregir posant-hi la sal i aigua suficients; després hi tires el pa que hauràs tallat molt fi per a la sopa i ho deixes bullir tenint present que, abans de dur la sopa al refetor, has de posar un ou cru a cada plat i ho serviràs molt calent» (*Cuinar en temps de crisi*, 14). Semblantment, fou també un plat molt comú de l'antiga cuina conventual i pairal, la cassolada de naps o de patates amb llardons i ceba, ben gratinada al forn. A l'article vinent us vull parlar, si a Déu plau, dels bolets, dels ous i de les botifarres.



La ceba és un poderós antioxidant; és diürètica, bactericida i ajuda a combatre el restrenyiment.



LLEONARD DEL RIO CAMPMAJÓ

Beneït sigui el nou dia...!

Parnass Ediciones, 2020, 126 pàg.

En aquest llibre hi trobareu poesies de diferents estils, estructures diverses, versos blancs, versos lliures... Aplega una cinquantena de treballs de temàtica religiosa, entre els quals hi ha un poema dedicat a la llegenda de la Mare de Déu de la Pietat d'Igualada. També conté dues de les primeres poesies que l'autor va escriure quan tenia catorze anys, i tanca el poemari una col·lecció de nadesals.



EMMA MARTÍNEZ OCAÑA

Es tarde, pero es nuestra hora

Narcea, 2020, 176 pàg.

Aquest llibre, tot i que forjat i pensat al llarg dels últims anys, ha brollat durant el confinament. No és només una reflexió sobre aquest esdeveniment i sobre què en podem aprendre, sinó una mirada a les causes més profundes, amb la finalitat d'alertar davant la urgència i la gravetat de la situació actual. Una crida a l'esperança activa i compromesa.

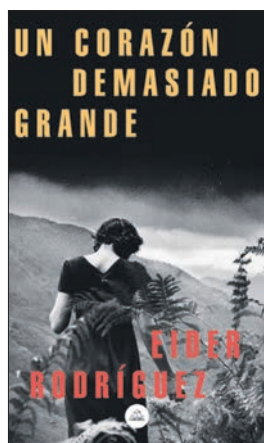


BEN LEWIS

El último Leonardo

Paidós, 2019, 359 pàg.

Lewis ens porta a la Itàlia del Renaixement; a la cort de Carles I i a la guerra civil anglesa; a Amsterdam, Moscou i Nova Orleans; a les cases de subhastes i al taller de restauració mentre la pintura emergeix lentament de la foscor. Un thriller sense ficció que descobreix les veritats amagades del *Salvator Mundi*, de Leonardo da Vinci, l'obra mestra que es va vendre per 450 milions de dòlars i que podria no ser autèntica.



EIDER RODRÍGUEZ

Un corazón demasiado grande

Literatura Random House, 2019, 288 pàg.

Una dona accepta la tasca incòmoda de tenir cura del seu exmarit malalt tot i que fa vint anys que es van separar. També hi ha històries polítiques en les quals els protagonistes arrosseguen ferides del passat violent del País Basc i relats familiars sobre dones deslligades dels seus fills, de les seves mares o de la seva vida... Premi Euskadi de Literatura i Premi dels Llibreters de Guipúscoa.

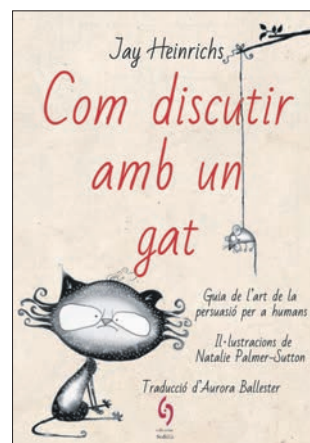


VIVENCA STEN

Solsticio de verano

Maeva, 2020, 432 pàg.

És cap de setmana i a Sandhamn se celebra el solstici d'estiu. El moll està ple d'adolescents beguts i una jove cau inconscient a la platja sense que ningú l'ajudi. La policia descobreix que està sota els efectes d'algun narcòtic. Què li ha passat? La festa més esperada de l'estiu està a punt de convertir-se en una nit per oblidar.



JAY HEINRICHS

Com discutir amb un gat

Edicions Sidillà, 2020, 181 pàg.

Els gats són uns manipuladors molt hàbils que us poden fer fer el que sigui amb un parell de miols. Però proveu de fer-los fer el que vosaltres voleu... Tot i que és molt difícil, persuadir un gat és possible. Després d'aconseguir-ho, persuadir les persones és bufar i fer ampelles. Amb aquest llibre aprendreu a argumentar lògicament, encara que el vostre oponent sigui irracional i pelut.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andreusotorra@gmail.com



El circ torna als orígens

El circ torna als orígens. Els de la carpa? Sí. Però també els orígens del carrer, com feien aquells funambulistes de finals del segle XIX i principis del segle XX que plantaven la corda fluixa entre balconada i balconada d'una plaça per mostrar la seva destresa a dominar l'equilibri.

L'espectacle «Estat d'emergència» és el primer muntatge de la Producció Nacional de Circ, dins del Pla Integral que impulsen l'Associació de Professionals del Circ i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. «Estat d'emergència» va tancar el Grec 2020 al Mercat de les Flors i ara té emparaulada una extensa gira per una quinzena de poblacions, des del novembre al maig, passant per Vilanova i la Geltrú, Viladecans, Figueres, Tortosa, Olot, Badalona, Lleida, Vilafranca del Penedès, Manresa, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Vic, Sant Cugat del Vallès, Girona i Reus.

Pressupost excepcional en el sector del circ: 300.000 €. L'espectacle, creat en ple confinament, posa sobre la pista les incerteses ecològiques, polítiques, econòmiques i, arran del coronavirus, sanitàries. No és estrany que sigui així, perquè els set intèrprets són tots emergents, acrobates d'entre 20 i 30 anys que surten de l'escola Rogelio Rivel i que signen col·lectivament l'autoria del muntatge que ha dirigit Joan Ramon Graell. Els joves acrobates arrosseguen el llast que entrar en el món professional és una aventura que, si l'aconsegueixen, no sempre els permet sobreviure.

La trama es basa en les vivències dels mateixos acrobates que expressen amb diverses disciplines: el trapezi, la bàscula, la doble barra fixa, la perxa xinesa, el mà a mà i els portés acrobàtics (acrobàcies en duets o tríos). La ràbia, l'amor, l'explotació laboral... Inquietuds juvenils que fan voleiar entre cordes i trapezis en un espectacle que, des de la tradició de la pista, té també aires de dansa (molt de moviment i fins i tot una sardana ballant la dansa del circ), aires de música (clarinet, guitarra i palmellades) i aires de teatre i humor (la conversa per telèfon, per exemple, amb l'àvia d'un dels acrobates). Un espectacle amb material sostenible com el del vestuari, fet de plàstic reciclat, i el de l'escenografia, que representa l'esquelet d'una carpa amb cordes, amb restes del material amb què es fabriquen els trapezis. I és que, a més dels ais al cor acrobàtics, també cal predicar amb l'exemple.



© Marta Garcia Cardellach

Dos dels acrobates de l'espectacle de circ «Estat d'emergència» estrenat al Grec 2020 i que té prevista una gira per 15 poblacions catalanes.

«ESTAT D'EMERGÈNCIA»

DRAMATÚRGIA: Joan Arqué.
Creació col·lectiva
INTÈRPRETS: Maria Palma, Lara Renard, Carlos Francos, Gabriel Salaün, Júlia Clarà, Raimon Mató, Bruno Toso del Valle

DIRECCIÓ: Joan Ramon Graell, amb ajudantia de Joan Arqué i Spela Vodeb
Gira per 15 poblacions de Catalunya. Fins al maig de 2021

AMB BON HUMOR



CRÍTICA LITERÀRIA

ROSA M. BOIXAREU
Síndica de Greuges de la URL



De la vida i els seus secrets

LAS HIJAS DE
HANNA
MARIANNE
FREDRIKSSON



narrativa
salamandra

MARIANNE FREDRIKSSON
Las hijas de Hanna
Salamandra, 2002, 428 pàg.

Llegit en l'edició que es presenta, el llibre es publica a Suècia el 1994. Vaig començar la seva lectura al llarg del «confinament» de la primavera del 2020, he de dir que amb certa mandra; formava part d'un lot de llibres en préstec i no m'atreia gaire. Aquell dia em va costar fer altra cosa que no fos llegir-lo.

La narració de tres generacions de dones sueques, sotmeses i maltractades: del 1871 fins l'actualitat. Tres personalitats, dos mons: el rural (d'una duresa extraordinària) i l'urbà (amb novetats de progrés, amb dificultats de supervivència); com va canviant la manera de percebre i viure el dia a dia, com els esdeveniments influeixen en el procés de canvi: els conflictes fronterers entre Suècia i Noruega, la depressió dels anys vint, l'ascensió del nazisme i la Segona Guerra Mundial, l'emigració... situacions extrapolables a qualsevol temps i lloc. Val a dir, que des d'un bon començament, l'autora dibuixa el perfil íntim de dona amb una gran fortalesa, amb coratge. De fet, és l'evolució de la dona al llarg d'un segle: inquietud, treball dur, tristesa, sentiments ofegats, alguna alegria, molts contratemps... un munt de sentiments que l'autora va desgranant a través dels personatges. I, sobretot, l'anàlisi de la relació entre mare-filla, entre dona-home, en marcs i ambients diferents. Personalment, la figura d'Hanna és la que més m'ha atret.

Una reflexió sobre la vida i l'envel·liment: «*Los años fueron pasando, y las niñas yendo y viniendo. Lo peor de envejecer no es la fatiga, ni tampoco los achaques, lo peor es cómo pasa el tiempo, tan rápido... Hoy es Navidad y mañana ya estamos en Pascua. Hoy es un día claro de invierno, y en un decir amén ya estamos en pleno verano. Y en el intervalo, nada, puro vacío.*» Recorda el llibre de Cohèlet: «Una generació se'n va, i una altra ve...», tot és en va i afany inútil: una reflexió a partir de la pròpia experiència, però per a Cohèlet hi ha una seguretat: Jahvè. Per a les filles d'Hanna, Déu està desdibuixat.

RAUXA

Els grans temes

A ningú li agrada el dolor. Per això és comprensible que tothom desitgi una bona mort. És habitual sentir a dir que és preferible que aquest moment ineludible sigui ràpid, gairebé inesperat, de manera que ni un mateix no se n'adoni. El tema central d'aquesta mena de conversa sovint sembla que és la mort, però en realitat tot s'acaba centrant més aviat en la qüestió del patiment; de la mort en si no se'n sol parlar gaire. Una cosa semblant ens passa amb l'amor; quan sembla que aquest és el tema clau d'una conversa, moltes vegades no tarda gens a desviar-se cap a la qüestió sexual. Una de les conclusions més comunes a què s'arriba és que qui diu que busca l'amor, en el fons el que vol és sexe. Sigui com sigui sempre acabem esquivant la qüestió de la mort i de l'amor perquè ens fa pànic pensar-hi de debò. Allò de què no parlem és realment el que ens fa por. Si ens centrem en el patiment o el sexe és, inconscientment, per no haver d'encarar ni la fi de la vida ni l'entrega amorosa total a un altre. Aquesta manera de fer no seria tan greu si no fos perquè tant una qüestió com l'altra són els grans temes vitals, formen part intrínseca de la nostra vida: per la mort tothom hi ha d'acabar passant i d'una vida sense haver estimat difícilment se'n pot dir vida. Els homes contemporanis evitem aquestes qüestions perquè creiem que ens impedeixen viure a fons, però l'única manera de tenir una vida plena és afrontar tant com es pugui la realitat. Sense la mort i sense l'amor no podem viure.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Internet

BIBLIOTECA VATICANA

Estrena nova web, www.vatican-library.va, on s'han simplificat els procediments per sol·licitar reproduccions de manuscrits i altres materials.

Altres bisbats

MÍSTICA

Del **dilluns 31 d'agost al diumenge 6 de setembre**, a la Universitat de la Mística d'Àvila, Congrés Mundial Santjoanista amb el tema *Llama de Amor Viva*. Més informació: www.mistica.es.

Barcelona

SANTA MARIA DE MATARÓ

El **dissabte 22 d'agost**, a les 11.00, visita guiada al conjunt barroc dels Dolors de la basílica de Santa Maria de Mataró. Reserves: tel. 627 771 878.

SANT PERE DE LES PUEL·LES

Del **dilluns 24 d'agost al dissabte 29**, al monestir de Sant Pere de les Puel·les, recés *Jesús, qui dius que ets?* amb Conxa Adell. Més informació: tel. 932 038 915.

Girona

SANT ROC

El **diumenge 16 d'agost**, a les 19.00, missa a la parròquia d'Arenys de Mar per la festa de Sant Roc. Pre-sideix el bisbe Francesc Pardo.

SOLIUS

El **dijous 20 d'agost**, a les 18.00, festa de San Bernat de Claravall al monestir de Solius. Missa presidida pel bisbe Francesc Pardo.

MUSEU D'ART DE GIRONA

El **dissabte 22 d'agost**, a les 11.30, visita comentada a l'exposició *Fal·sos vertaders. L'art de l'engany*. Reserves: tel. 972 203 834.

Sant Feliu de Llobregat

MONTSERRAT

El **dissabte 22 d'agost**, a les 21.00, Festival Internacional Orgue de

Montserrat amb Izumi Kando a la basílica de Santa Maria. Reserves: tel. 938 777 766.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 4 al 6 de setembre**, Txi-kung amb Carles Amengual. Inscipcions: casespi.miracle@gmail.com.

Tarragona

CAMPANES

El **dimarts 18 d'agost**, a les 19.15, tocs de campanes especials des del campanar de la catedral de Tarragona per celebrar la sortida de la ciutat de l'exèrcit francès.

Terrassa

MONESTIR DE SANT CUGAT

El **dissabte 22 d'agost**, a les 10.00, visita guiada al monestir de Sant Cugat del Vallès *El més poderós del comtat de Barcelona*. Reserves: tel. 936 759 952.

Urgell

ORGUE

El **dimecres 19 d'agost**, a les 21.30, a l'església de Sant Iscle i Santa Victòria de la Massana (Andorra), XXI Festival internacional Orgue&nd Camins amb Alessandro Bianchi.

JORNADES DE TEOLOGIA 2020

El **dijous 27 d'agost i el divendres 28** se celebren les Jornades de Teologia amb el tema *Saber acompanyar i consolar. Afrontar el dol*. Inscipcions: despaxt@bisbaturgell.org.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El **dissabte 22 d'agost**, a les 10.30, activitat familiar (a partir de 3 anys) *Nord i Sud. Un viatge a l'edat mitjana*.

COVA DE MANRESA

Del **dilluns 31 d'agost al dissabte 5 de setembre**, exercicis espirituals amb Lucio Aguirre, s.j. Inscipcions: tel. 938 720 422.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català



El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Josep Miquel Bausset, Pilarín Bayés, Rosa M. Boixareu, Esther Borrego, Pilar Casals, Pere Fàbregues, Jordi Figueras Jové, Antonio Gil, Jaume González, Joan Guiteras, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Quique, Joan Pallarès, Ignasi Ricart, Francesc Riu, Josep Rúaix, Lluís Serra, Valentí Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Xiskya Valladares, Bàrbara Virgil, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació: *Carlos Aguado*

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ

Catalunya té diversos monestirs medievals que van ser afavorits pels monarques de la Corona d'Aragó i els seus successors. Els més coneguts són els grans cenobis cistercencs de Poblet, Vallbona i Santes Creus. Però també hi ha un altre monestir reial del segle XV que passa més desapercebut: Sant Jeroni de la Murtra. Javier Bustamante és el responsable de l'hostatgeria d'aquest monestir situat a la serra de Marina, a Badalona.

En el segle XXI, quina és la missió de l'antic monestir jerònim, convertit en l'Àmbit de repòs religiós i cultural Francesca Güell?

Acollir persones que venen a retirar-s'hi en solitud i silenci i promoure una cultura del silenci com a font de pau i creativitat. La comunitat de la Murtra la integrem un equip de 10 residents i més de 40 voluntaris.

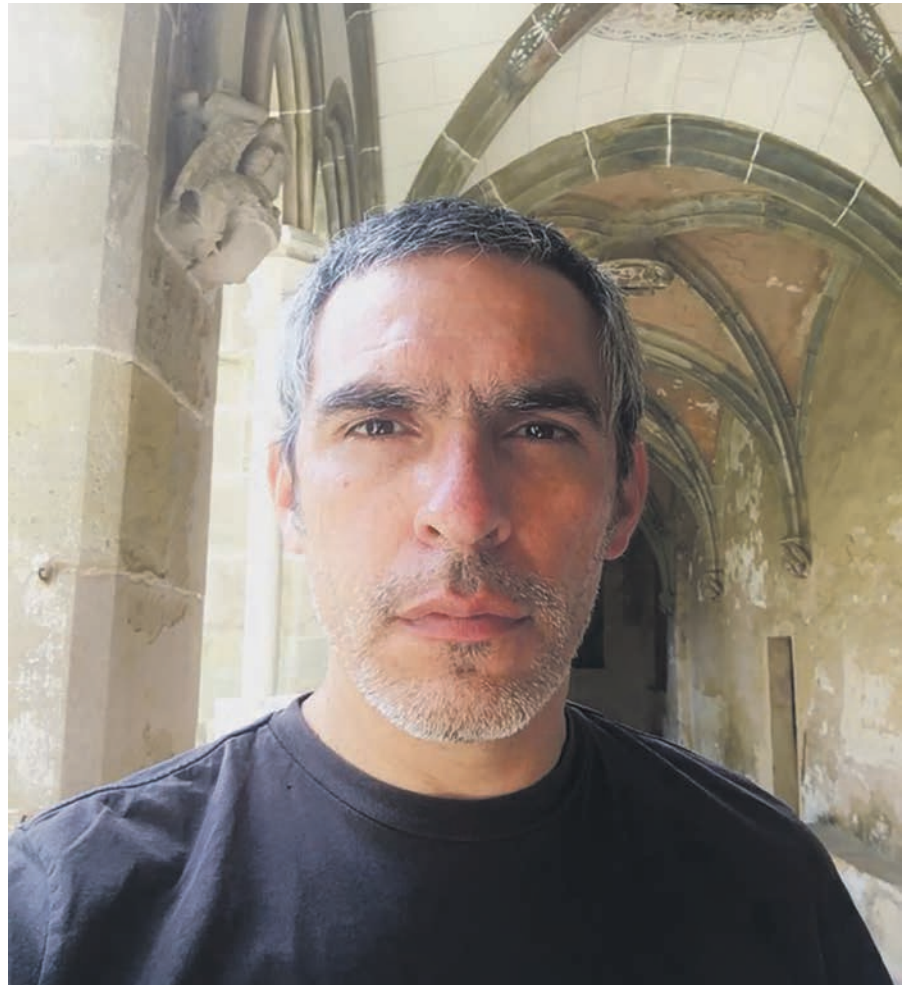
Com valora el fet de viure en un monument del segle XV?

El silenci és el bé més preuat. És un lloc de pau i bellesa. Té les limitacions pròpies d'un edifici de més de 600 anys i, per tant, posar-lo al dia implica respecte, enginy i recursos econòmics.

Quina és la importància històrico-artística d'aquest monument?

Entre d'altres fets històrics, el monestir fou el lloc on els Reis Catòlics reberen Colom després del seu primer viatge, i el bressol espiritual de fra Ramon Pané, el primer etnòleg i missioner del Nou Món. El claustre és talment un llibre de pedra del segle XV i tot el conjunt és una joia del gòtic català que ha sobreviscut al pas del temps.

Javier Bustamante Enríquez, responsable de l'hostatgeria del monestir de Sant Jeroni de la Murtra



«Ens sentim hereus del llegat dels monjos ermitans que vivien en comunitat»

Quines vies de finançament fan possible el manteniment del recinte?

Des de fa més de trenta anys comptem amb una Associació d'Amics del Monestir, que busca fonts de finançament. Altres fonts d'ingressos són les visites guiades, l'hostatgeria i un cicle de concerts. Hi ha una botiga solidària i ens arriben alguns donatius i subvencions. Sí que caldria més inversió: hi ha zones que requereixen una intervenció prioritària i altres actuacions necessàries com la consolidació de tota la policromia del claustre i la restauració escultòrica.

Quina és la importància que les parets seculars de la Murtra comptin al seu interior amb una comunitat de vida i pregària?

D'alguna manera ens sentim hereus del llegat dels monjos que eren ermitans que vivien en comunitat. Cultivar el silenci però amb el referent comunitari és sempre un aprenentatge i un enriquiment perquè hi vivim persones de diferents països i confessions religioses. Tenim el somni que el monestir pugui esdevenir una aula ambiental en línia amb la *Laudato Si*, com una aportació de sant Jeroni al planeta i a la societat del segle XXI.

**ARA QUE EL CAMÍ
FA PUJADA RESPIRA,
REVISA,
RETROBA,
RENOVA,
REVIU,
REAFIRMA'T,
REVISTA**

L'APPEC representa les editorials de revistes
i mitjans digitals en llengua catalana.

Més de 200 capçaleres de 30 temàtiques diferents.

www.iquiosc.cat